

Felfelé a lejtőn

Mexikói csoda?

Az utóbbi években látványosan változott a gazdasági helyzet Mexikóban. Míg Echeverria elnök hivatali időszakának végén, 1976-ban alig volt gazdasági növekedés, tavaly már 6,6 százalékos mutatót a statisztika. A jelekből ítélve a fellendülés tartósan mutatkozik: a prognózisok a bruttó nemzeti össztermék 6,5-7,5 százalékos emelkedését várják 1979-re és a közép-távú elemzések a közeljövőben további gyorsulást jósolnak. Sokan ezért a „mexikói gazdasági csodáról” kezdenek beszélni.

Fellendülés

A fellendülés kulcsa az ország fokozódó olajtermelése. A nyersanyagot kiaknázó állami vállalat tavaly naponta átlagosan 1,33 millió barrelt termelt, félmillió barrelt exportált, és 1,8 milliárd dollár bevételt tett ebből szert. Az idei tervek már napi 1,8 millió hordós kitermelésről szólnak, emelkedik az export is és nem kis részben az árnövekedés miatt 4,5 milliárd dollár bevétel kalkulálható. A nyolcvanas évek második felére az olajkitermelés megduplázását várják és ennek következtében — jelenlegi értéken számolva — a jövedelem meghaladja a 10 milliárd dollárt. (Ezt egészítik ki a földgázból származó bevételek, melyek jelenleg is mintegy 600 millió dollárral javítják a fizetési mérleget.)

Mexikó azonban nem kíván az idők végtelenjéig csupán nyersanyagexportőr maradni, hanem gyors ütemben építi ki petrokémiai feldolgozó kapacitását. 1982-re már a kormány gazdasági tervezői 22 millió tonna elsődleges petrokémiai termék kibocsátásával számolnak, melynek értéke — jelenlegi árakon — mintegy 7 milliárd dollár lenne. Egyes termékekből már most jelentős mennyiséget szállít a világgazdaságra, az ammóniakeladatok 1978-ban 700 000 tonnát tettek ki.

A gazdaság fejlődéséről tanúskodó statisztikák azonban azt is felszínre hozzák, hogy a gyors növekedés nem azonosan hat az egyes fő ágazatokra. Tavaly például a képzőipari lista élen vitathatatlanul az olajszektor állt, termelését több mint 15 százalékkal fokozva. Szépen szerepelt

az ipar is, kibocsátása 9,6 százalékkal, a foglalkoztatottság pedig az ágazatban 4,5 százalékkal nőtt. Ezzel ellentétben viszont a nem olajtermelő bányászati visszaesett és a mezőgazdasági termelés is mindössze 3 százalékkal nőtt.

Ha az ideai esztendőre szóló prognózisokat nézzük, ugyanez a kép bontakozik ki. Továbbra is dinamikus nő az olajszektor és az ipari termelés, a követelményektől pedig továbbra is elmarad a mezőgazdaság teljesítménye.

A távlati terv — mint várható volt — az olajtermelésből kiindulva és az olajjévedelmeket alapul véve szándékozik a gazdaság dinamikus fejlesztése mellett az égető társadalmi problémák egy részét is megoldani. A jelen nagy gondja a mintegy 20 százalékos munkanélküliség, s ennek megoldását összesen 12,6 millió munkahely létesítésében látja a dokumentum. A másik sarkalatos pont az ipari termelés növekedése, ennek értékét átlagosan évi 8-10 százalékban adják meg. A harmadik jelentős követelmény a külgazdasági kapcsolatok területén fogalmazódik meg: 1990-re már a kivétel 85 százalékát nem a nyersolaj jelenléte (Hanem a feldolgozóipar, így a járműipar is. Az idén a mexikói gvárnak futó-üzemű gépkocsijáról 400 000 személygépkocsi gördül le.)

Javuló hitelképesség

Az ambiciózus gazdasági tervek megvalósulását két probléma gátolhatja. Az egyik a 20 százalékos infláció, a másik a külgazdasági passzívum. Az adóssághalmány 26,3 milliárd dollárt tett ki 1978 végén és a tartozások tavaly 3,4 milliárd dollárral nőttek. (A múlt évben csak a kamatok 2 milliárd dollárral rúgtak.) Mindazonáltal az ország gazdasági helyzetének javulása a nemzetközi hitelpiacokon is megmutatkozott. Míg a válságéveknek számító 1976-ban az ország által felvett hitelekre általában a londoni bankközi kamatlábihoz 1,75 százalékos hatálmás felárat számoltak a hitelezők, jelenleg Mexikó már 0,5 százalékos felárral is pénzhez jut.

G. Gy. — Sz. P.

Nyugati energiatakarékosság

Aggódó jelentés

Az MTI tudóstója, Baracs Dénes jelenti Párizsból:

A vezető tőkés országokat — Franciaország kivételével — tömörítő Nemzetközi Energiaügynökség aggódó jelentést tett közre Párizsban az energiával való takarékoskodás eddigi eredményeiről és a perspektívákról. A publikáció mintegy bevezetője az ügynökségben képviselt országokban október elsejéig kezdettel megrendezendő energiatakarékossági hónapnak, amelyet az Egyesült Államokban Carter elnök, több más országban a miniszterelnök üzenete vezet be és széles körű nyilvánosságot kap.

Tavaly ugyanis a takarékoskodás mérése meglehetősen szerény volt és csak az ideai esztendő hozott változást, elsősorban az OPEC-országok kőolaj-áremelését következtében, amely minden másnál hatékonyabb eszköznek bizonyult az energiafogyasztás csökkentésére. Igaz, 1973 óta az addig évente 5,1 százalékkal növekvő energiafogyasztás évi 0,8 százalékkal gyarapodott csupán, ám az Egyesült Államoknak, Kanadának és Japannak még jelentős erőfeszítésekkel kell tenniük, ha el akarják érni az 1985-re célul kitűzött 5 százalékos csökkentést.

Japánban erőteljes intézkedésekre, esetleg kötelező szabályokra van szükség az ügynökség

szerint — a takarékoskodási célok eléréséhez.

Nem kielégítőnek ítéli meg a jelentés Ausztria, Belgium, Spanyolország, Görögország, Írország, Luxemburg és Svájc eredményeit, dicsegetést kap viszont az NSZK és Anglia, továbbá Dánia, Svédország, Hollandia, Norvégia, Olaszországban és Új-Zélandon a takarékoskodásra ösztönző hitelek csökkentése helyett (ez történt ugyanis) azok növelésére lenne szükség.

Az energiaügynökség becslése szerint a jövőben is évi 4,5 százalékkal nő majd a fogyasztás 40 százalékat képviselő ipari energiaigénye, de itt 10-15 százalékos megtakarítás lehetséges. A lakásokban és hivatalokban, amelyek a fogyasztás harmadát képviselik, a régi épületekben 40, az újakban 50 százalékos megtakarításra van lehetőség. A közlekedésben, amely a fogyasztásnak negyedét képviseli, a tömegközlekedés terjesztésével még komoly megtakarítás lehetséges.

A jelentést közzétette a Nemzetközi Energiaügynökség igazgatója kijelentette, hogy ügynökségének számításai szerint a tokiói csúcsértekezleten, majd most Párizsban a vezető tőkés országok által vállalt kőolaj-behozattal plafonok betartása esetén 1985-ben a világ kőolajtermelése éppen fedezni fogja a fogyasztást.

Különös házasság

Kiaknázatlan lehetőség: a társulás — A szövetkezeteknél gyakoribb

Esküdt ellenségek, mint békés házastársak? Utópia! — legyintett az egyik résztvevő néhány hónapja az ipar és a kereskedelem kapcsolatát elemző tanácskozás szünetében. A még mindig létező löhdobálás — az ipar nem szállít, a kereskedő nem rendel — korszakában valóban meglehetősen eszményinek tűnik a hasznos együttműködés is, nemhogy a szorosabb kapcsolatot feltételező gazdasági társulás, egyesülés. Mégis érdekes erről szót ejteni. Egyrészt, mert léteznek ilyen szervek, másrészt manapság ugyan csak harcolni kell (kellene) a vevő pénztárcájának kinyitására.

Nemcsak a nedűt

Mind az iparral való, mind a kereskedők egymás közötti társulása viszonylag ritka; az országos jogi szemléveléssel működő társulásnak alig 20 százaléka. Elmarad a lehetségesről a jogi szemléveléssel nem érintő társulások és együttműködési megállapodások száma is. Az 1978. augusztusi állapot szerint a kereskedelmi vállalatoknak és szövetkezeteknek 320-335 hálózati egységeként is megjelölt társulások működnek. Például egy cinnévár összefog egy cipőhálózat, vagy egy vendéglátó vállalat közös éttermet nyit egy olyan külföldi sörözőval, amely nézzel is beszáll az új üzletbe, nemcsak a nedűt szállítja.

Ez még nem vertikális társulás, azaz a lefontosabb tevékenységeket nem fogja át a megállapodás. A jellemzőbb — és a gazdaságilag legjelentősebb egységek éppen ilyenek —, hogy csupán néhány teendőre vagy egy bizonyos időszakra szól a „házasság”. Azaz a társulás horizontális. Ide számítjuk a fogyasztási szövetkezetek, a megvevői ruházati és iparcikkek-kereskedelmi vállalatok áruházait, és — bár sokan vitatják — az üzletközpontokat, a bevásárlóközpontokat, a vásárcsarnokokat — írja Szentnéteri Géza a Kereskedelmi Szemle idei 6-os számában. Tehát a Skálát, a Flóriánt, a Fehérvári úti piacot, vagy például a koordinált rakományokat, amelyeket több vállalat közösen létesít és tárolja ott készletét. Ilyen nyílt Pécsen, Győrött, Szegeden, Budaörsön és Rákospalotán. Ezeknél is eltérő az együttműködés foka — van ahol együtt javítják az anyagmozgató gépeket, a munkásoknak is közös az ebédlője — és van, ahol mindez még csak elképzelés. Ám az előbbieket jelzik, mekkora lehetőségek rejlenek itt is az összefogásban.

A társulás mindig feltételez érdekazonosságot, és ami legalább annyira fontos: valamiféle kényszerítést az erők egyesítésére. A szövetkezeti kereskedelem-

re sokkal inkább jellemzők a közös vállalatok, például a SZÖVORG vagy a Skála-Coop. A viszonylag keveset rendelő áfészeknek egyenként aligha lenne erejük gazdaságosan megszervezni az árubeszerzést, vagy a szállítást. Általában is igaz, hogy a kisebb cégeket inkább jellemzi a rugalmasság, és a szövetkezet fogalmából adódik a kollektív szemlélet. Az állami kereskedelem monopolhelyzetét is csak úgy sikerülhetett megtörniük, hogy „közös adakozással” hozták létre a Skálát.

Mindennek a fordítottja is igaz: a hatalmas, monopolhelyzetben levő vállalatok hajlamosabbak az elkényelmesedésre. Részben ebből fakad, hogy az állami kereskedelem társulásai többnyire egyszerű társaságok és nem önkéntes kezdeményezésből születtek. Még az üzletközpont sem önkéntes társulás, hiszen többnyire a Fővárosi Tanács, illetve a minisztérium dönt a beruházásról, s a hely is kijelölt. (Ez bizony érződik is a

tessék-lássék, döcögő együttműködésen; jellemző volt a Flórián kezdeti szakaszára is.) A Ruházati Minőségellenőrző Egyesület a Belkereskedelmi Minisztérium kezdeményezte — a fogyasztók érdekében. Közvetlen anyagi haszná ebből sincs a résztvevő vállalatoknak...

Akadályok

És ha beszáll az ipar is? Papíron mindkét fél jól járna. A gyártó, mert jó piackutatási lehetőség lehet egy-egy közös bolt vagy áruházi osztály; a kereskedő, hiszen ő mutathatná be a legfrissebb modellt, netán monopolcikket, a legszelebb választékot, esetleg szervizt, szakember tanácsadást kínálva — a vásárló pedig mindenképpen. A jó példákat egy kezünkön megszámlálhatjuk. Ugyanis mindezt a gyári mintabolt is nyújtja. Aztán: nem mindegyik márka olyan ismert, hogy abból megélhetne egy üzlet (különösen, ha a termék szezonhoz kötött). A társulást végképp megtorpedozhatja, amikor a mintaboltban korántsem teljes a választék, sőt, itt is hiába keresik a hiánycikkeket.

Figyelemre méltó az említett cikk szerzőjének megállapítása: a társulások között kifejezetten nyereségre törekvő nincs — legálábbis a kereskedelem részéről. Mindez elsősorban az állami értekesítésre jellemző. Nálunk a társulások létrejöttét a már említett kényelmesség túl, meglehetősen sok tényező akadályozza: a kockázattalállás és az innovációs készség hiánya, az ágazatok és tárcák túlzott elkülönülése. Az olyasféle, vertikális területi és minisztériumi határokat átívelő társulás, mint amilyen az NDK-ban és a Szovjetunióban létezik — nálunk szinte nincs is.

Kár erőltetni

Pontosabban: nem volt. De a szövetkezetek ismét léptek egyet. 1979. július 1-én megalakult a Skála-Coop, folyományaként a szövetkezeti kereskedelem utóbbi években tapasztalt rohamos fejlődésének. A közös vállalat a SZÖVÁRU és a Skála Szövetkezeti Áruházi Közös Vállalat összevontásával jött létre. Tagjai a szövetkezeti áruházak, tulajdonosai az áfészek. A szándék: erős szövetkezeti áruházi lánc kialakítása, ami az említett egységek önállóságát nem érinti. Az együttműködés legfőbb céljai: áruk termeltetése, közös beszerzése külföldről és belföldről, közös reklám és propaganda, a technológiai fejlesztés összehangolása. A gazdaságosabb üzemeltetés, az egységes szövetkezeti áruházi „kép” megteremtése magától értetődő előny. Különösképpen az a válhat, hogy színesebb, a többi cégtől eltérő lehet az áfész, illetve a Skála-Coop emblémát viselő — java részét vidéki — áruházak kínálat, mivel az új közös vállalat már sokkal nagyobb megrendeléseket adhat fel, mint az említett egységek külön-külön. Így a szava is többet nyom a latban az iparral szemben.

A társulások erőltetésének természetesen nincs sok értelme. Akkor is jelentősen javulna az áruelet — végső fokon ez a cél —, és a vállalatok is gazdaságosabban működhetnének, ha mind az ipar, mind a kereskedelmi cégek a saját posztjukon helytállnának, megtartanák szerződésben ígért szavukat és csökkenne a hiánycikkek száma. Bár éppen az említett döccenőkön segíthet az erők összefogása. A vásárlót természetesen az érdekli, hogy elegendő és jó minőségű áru legyen az üzletekben. Hogy ezt „házassági papírral” vagy anélkül érik-e el, az már a kereskedőkre tartozik.

Elek Lenke

Új olajlelőhely Tunéziában

Tuniszban bejelentették, hogy újabb kőolajlelőhelyet fedeztek fel az ország déli részén, a már kitermelés alatt álló El-Borma olajvidéktől 200 kilométerre északnyugatra. Az Észak-Sabriának nevezett lelőhely tartalékainak mennyiségét még nem határozták meg.

A KGST új szekciója

Jurmalában, Lettország balti-tengeri üdülőhelyén tartotta első tanácsulását a KGST új, cellulóz- és papíripari kérdésekkel foglalkozó munkacsoportja. Létrehozására a KGST-nek az energia-, fűtőanyag- és nyersanyag-termelés területén megvalósuló hosszú távú együttműködési célprogramja keretében került sor.

HORIZONT

Nyugatnémet-dél-afrikai kereskedelem

Az év első hét hónapjában az NSZK és a dél-afrikai fajludózó rendszer közötti kereskedelem 3,5 milliárd dolláros rekordnagyságot ért el — jelentette a Deutsche Bundesbank. Eszerint az NSZK Dél-Afrikából származó importja ebben az időszakban 13,3 százalékkal, exportja pedig 7,8 százalékkal volt magasabb, mint egy évvel korábban.

Japán hőerőmű épül Indiában

Egy japán cég ajánlatot tett Indiának kulcsrakész hőerőmű felépítésére. Az erőmű 900 megawatt elektromos energia előállítását mellett tengervíz-sótalanítást is végezne.

Drágul a lakás Görögországban

Jövőre is folytatódik a lakberek emelkedése Görögországban. Az infláció következtében az ingatlanok értékének újabb „robbanása” várható. Minderről az Athen's Daily Post számol be, azzal kapcsolatban, hogy a görögországi ház- és lakástulajdonosok a lakberek 50, sőt 100 százalékos növelését követelik a következő 12 hónapra. Ez nagy elkeseredést váltott ki a bérlők körében. Egyes adatok szerint a lakberek Görögországban már elérték az egyhavi kereset összegét.

Svájci kölcsön Venezuelának

A venezuelai országos telefon-társaság 200 millió dolláros kölcsönt vett fel Svájc legnagyobb kereskedelmi bankjától, a Swiss Bank Corporationtól.

Filmművészetünk nem mondhat le nehezen kiküzdött hivatásáról

Ne kelljen nehéz emberré válni

Beszélgetés Kovács András filmrendezővel

Kovács András olyan művész, aki a mérnöki rajzok pontosságával tervezi az életművét; annak ellenére, hogy — meggyőződése szerint —, soha nem az oeuvre-építés kíváncsi szerinti tüzi maga elé a soron következő feladatokat. Többször megfogalmazott, elmondott és leírt vélekedése szerint a művészetek dolga a kor társadalmi valóságának legfontosabb kérdéseit feltenni: ő maga, a saját legbensőbb igényeit követve, mindig is a legfontosabbnak érzett, centráris jelentőségű témákat kereste.

— Mintha az utóbbi esztendőben megnövekedett volna az ingerültség, a türelmetlenség a filmművészeti életben. A nagyközönség is kevésbé tolerálja a gyengébben sikerült műveket — a kritika is, de a kritikára való reagálások is türelmetlenebbek; gyakoribbak lettek az indulatos, szélsőséges állásfoglalások. Ezek óta újra meg újra felbukkanó vitatéma: válságban van-e a magyar film?

— Nem érzem igazságosnak a „válság” gyakori emlegetését, de úgy gondolom, a magyar film az utóbbi húsz esztendőben megközelítette azt, ami joggal elvárható tőle: a fejlődés legfontosabb kérdéseiről beszélt. Ezt úgy értem, hogy a film nem maradt le lényegesen a valóságtól. Ennek a húsz évnek az alapvető, morális, társadalmi és emberi alapkérdései a XX. kongresszus által feltett kérdések voltak. Az én összes filmjeim például arról szólnak, hogy az egyén felelős a saját cselekedeteiért; nem háríthatja át tetteinek (vagy éppen nem-cselekvésének) ödiumát sem a körülményekre, sem a „felső parancsok” kiadóra, nem háríthatja át még akkor sem, ha a cselekvés lehetőségei valóban korlátozottak, vagy tudatában korlátokként jelentkeznek. Erről beszéltem a *Hideg napokban*, a *Nehéz emberekben*, a *Falakban*, és ehhez a tematikához nagyon szorosan tartozik a *Bekötött szemmel*-ben ábrázolt dialektikus összefüggés is, amely a hinni akaró ember drámáját fogalmazta meg általánosító szándékkal. Mindez valóban centrális kérdés: ám — és itt már szélesebb körű összefüggésekbe ütközünk —, a magyar film közönségkapcsolatainak nem nagyon használ, ha az *átlagolás* az *átlagkritikákból* túlságosan kevés segítséget kap ahhoz, hogy egy-egy film valódi mondani-valóját teljes sokrétűségében képes legyen kibontani, apperceptálni.

— Egyetértés tehát azokkal, akik a közönségkapcsolatok romlásáért, a magyar filmek látogatottságának évek óta tartó zuhanásszerű csökkenéséért a főbűnöst a kritikában találják meg?

— Semmiképpen sem. Tisztában vagyok ugyanis a kritika nehézségeivel. A kritikának a műveket a valósággal kell szembe-ellenítenie — mint ahogyan maga a mű is a valósággal történő szembe-ellenírt jelent a befogadás pillanataiban. Ám a film jelezhet, kérdőjeleket írhat a néző agyába, részleteket ábrázolhat úgy, hogy az általánosítást a nézőre bízta, a film dolgozhat a sejtetés, az asszociációs eszközökkel; a kritika, a maga fogalmi eszközeivel dolgozva, csak világos, egyértelmű megállapításokat tehet. Ilyenformán egyáltalában nem vagyok „kritikaellenes” — de tény, hogy a nézőnek több segítségre van szüksége a teljesebb befogadás érdekében, mint amennyit megkap a kritikától.

— A közönségkapcsolatok alakulásában tehát nem a kritika a bűnös. Viszont kétségtelenül nem megnyugtató a helyzet.

— Azt hiszem, nagyon komplex okokról van szó. Mindenekelőtt van egy ösztársadalmi környezet, nem tudok rá jobb kifejezést, mint azt a szót, hogy *légtör*. Ez a hatvanas években kedvezett az új magyar filmművészetnek. Volt egy kétségtelen, mindenki számára érzékelhető *dinamizmus*: a szükséges változtatások, társadalmi és gazdasági reformok iránti igény az összes tömegkommunikációs eszközökben folyamatosan megnyilvánult; az új magyar filmművészet iránti érdeklődést ez az ösztársad-

dalmi, politikai és gazdasági kérdések iránti érdeklődés is *tűplálta*; a magyar filmekben feltett kérdések pedig *visszahatottak*, tovább fokozták ezt az érdeklődést. Manapság mindez nem így van. Bizonyos aszinkronitás alakult ki. Szinte nyugtalanító volt az utóbbi években, mennyire nem érzékelt a közvélemény a világban végbemenő változásokat. A nyugalom, a stabilitás persze a politikai, az államvezetés szempontjából természetszerűen megőrzendő pozitívum, érték. De a művészeteknek a nyugtalanító kérdéseket kell feltennie: a nehéz világhelyzet, a súlyos gazdasági problémák megoldása, vagy optimumhoz közelelti kezelése egyenesen *megköveteli egy széles látókörű, a problémákkal igazán tisztában levő egészséges és kritikai szellemű közvélemény aktív jelenlétét*. Azt a fajta szellemileg kényelmes, hamis biztonságtudatot, amely elutasítja a „problémás” filmeknek még a megtekintését is, negatív erőnek érzem.

— A közönségvisszhang gyérítésének tehát ez, a közügyek iránti kevésbé érdeklődő „légtör” az oka?

— Egyik oka. A másik a saját mozdulatlanlanságunk. Jobb lenne, ha tehetetlenségnek nevezném. Nemcsak nagy dolgokra gondolok. Itt van egy sereg „résztétlenség”. Tíz éve mondogatjuk, hol halkabban, hol hangosabban, hogy lejárt a nagy mozi-paloták ideje. Hogy „borkormozik” kellene, két-, három-, négytermes kismozik, ahol a nézőnek választási lehetősége van. Ez világszerte így van, nemcsak nálunk: ez az egyetlen módja, hogy a mozi kibírja az otthon nézhető televízió vagy a gyorsan terjedő színes tévé konkurrenciáját. A FOMO meg sem mozdul: felújítja a nagytermeket, lassan ugyan, rengeteg pénzért, de egyetlen *borkormozó sincs*. És még sorolhatnék egy sereg példát a *tehetetlenségről*: képtelenek vagyunk a hatásos filmpropagandát megvalósítani a televízióban — amely pedig technikaillal szinte „erre született”, képtelenek vagyunk jól csinálni a „magyar filmek moziját” — amikor meglelt, tökéletesen alkalmatlan helyen hoztuk létre. Nem beszélve a műsorpolitika képtelenségéről, alkalmatlanságáról. Száz szóval is egy a vége: azzal, hogy *államosítottuk* a filmgyártást és a filmforgalmazást, korántsem tettük *szocialistává*. A forgalmazás például megmaradt a profitorientált kereskedelmi vállalat szerepkörében — egyszerűen *alkalmatlan arra, hogy mai formájában hatásosan szolgálja közművelődési céljainkat*.

— Ne felejtjük el, hogy ez elsősorban a felhasználható anyagiak kérdése. A jelenlegi gazdasági szituáció aligha teszi lehetővé, hogy mostanában jelentős lépésre számíthassák rá magukat az illetékesek.

— Nem hiszem, hogy mindez kizárólag pénzkérdés lenne. Inkább az öröklött struktúrák, a *beidegződöttségek hatalmáról van szó, a döntésektől való húzódozástól, a kényelemhez, a megszokotthoz való ragaszkodásról*. És nem hiszem, hogy a megoldást egyfajta pánikhangulatban lehetne megtalálni.

— A közönségkapcsolatok megjavítását mégsem lehet kizárólag forgalmazási kérdésként felfogni. Ez filmművészeti, gyártási kérdés is, arányok kérdése is.

— Egyetértünk. Közönségérdeklődés mellett jobbkat és többet kell produkálnunk, ez vitán fe-

lül álló igazság. Ezzel együtt a magyar filmművészet nem mondhat le nehezen kiküzdött hivatásáról, hogy korunk és nemzedékeink legfontosabb ügyeiről szóljon.

— Milyen tervekre készülsz a Meneaszda és az Októberi vasárnap után?

— Az esztendő rajzásában egyre több témát görget magam előtt az ember, olyanokat, amelyek foglalkoztatják, de amelyekre ilyen-olyan ok miatt nem kerülhetett sor. Most is jó néhány ilyen forgatókönyvön dolgozom. Boldizsár Iván *Királyalma* című novellájából szeretnék filmet csinálni: az ismert történetről van szó, amelyben a büntetőszázadban szolgáló magyar író meg akarják szöktezni, de ő úgy dönt, hogy a századnál marad. Ez a téma is a választás lehetőségével foglalkozik, azzal a problémával, amit úgy hívunk, hogy a „kisebbségi rossz” dilemma. Sokfajta erőteljes motíválja a kiélezett helyzetben történő döntést: a félelem az ismeretlentől, a bizonytalantól, a ragaszkodás a látszólagos legalitás illúziójához, amelyben a kockázat is mérsékeltebbnek tűnik fel... Aztán van egy másik téma, szintén „háborús” téma. Németségéből a negyvenes évek elején mintegy ezer francia hadifogoly szökött át hozzánk, magyar területre. Itt — mint-hogy Magyarországra nem állt hadiállapotban Franciaországgal, munkát vállalhattak, s viszonylagos szabadságban élhettek 44-ig. Ebből a témából előtanulmányként a televízióknak forgatott egy *riportfilmet* a túlélőkről, akik azokra az időkre emlékeznek. A harmadik téma: volt egy magyar hadosztály, amelyet a németek a 44-es varsói felkelés levezetésére akartak használni. A hadosztály személyi állománya ott, Varsó alatt a németek ellen érzett, szolidáris volt a lengyelekkel, és érzelmeinek nagyon sok aktív cselekedetben is kifejezést adott: számtalan ma is élő lengyel ember tanúsítja — személyesen is találkoztam velük a *Bekötött szemmel* forgatása idején — miként mentették meg magyar katonák, köztük tisztok is — az ő, vagy a családja életét.

A dráma abban van, hogy *ugyanaz a hadosztály*, amelyet később hazaparancsoltak, hazai földön a németek oldalán végső pillanatig harcolva vérzett el... En ebben a témában megint az *elszalasztott* történelmi lehetőségek egyikét látom. A *kihasználatlanul maradt, szétporladt kezdeményezések tragédiáinak* egyikét. Foglalkozom Palotai Boris, a *Hetedik év* című írásának megfilmesítésével. Évek óta szeretném megfilmesíteni Károlyi Mihály *Ravelszky* című darabját, van egy félíg kész forgatókönyvem, mai témájú filmszatra... Nem folytatom. Számomra továbbra is egyértelmű és világos, hogy a *fő tennivalók terhei a film és a közönség kapcsolatainak javításában ma is változtatlanul ránk hárulnak, filmkészítőkre*. Keresnünk kell tehát azokat a művészi módszereket és eszközöket, amelyekkel mondanivalóinkat — hatásosabban, népszerűbben juttathatjuk el a tömegekhez. A gazdasági mechanizmusok javítását követni kell az *emberi kapcsolatok mechanizmusának javításával, reformjával* is. Egy olyan történelmi periódus után, amely lefejezte és sokféle-képpen gátolta az emberi aktivitást — leegyszerűsítve ezt a személyi kultusz esztendeinek szöktük nevezni — olyan korszak elkövetkezésén kell tudatosan *munkálkodni, amelyben az ember kezdeményezés és felelősségvállalás szabad tere van*, ahol tehát nem kell „nehéz ember”-ré válnia annak, aki meg akarja javósítani az elképzeléseit...

GESZTI PÁL

Akkreditáltak

Olvasom a makói Espersit emlékházban Erdei Ferencnek azt a levelét, amelyet dr. Diósszilágyi Sámuelnek 30. születésnapjára írt. „En magam előtt látom azt a nemzedéket, amelynek stafétabotját átvettük. A ma meglelt korú emberek apai nemzedékét köszöntöm... a nyolcvan éves Diósszilágyi Sámuel is, a többieket is, akik a már eltemetett régi világban éltek. s akiktől sok becses örökséget vettünk át. S milyen gazdag ez az örökség! Akár nemző apámra gondolok, akár a többi apai társra. Rajtat kívül is Könyves-Kolonics Jóska bácsira, Fried doktorra, Márton Bálintra, az öreg agrárszocialistákra, a száznyi olyan kortársotokra, akikben az apai nemzedék tisztelem. S mennyi *elmulhatatlan* kedves ebben az örökségben! A piros szekfü a gomblyukban, a haladó szellem perzselő heve mindennel szemben, ami ósdi, feudális, bu-bonás, embertelen; a nyílt szív és az embertársi együttérzés minden elnyomott és üldözött iránt; *szabad emberi öntudat minden parancsolgatással szemben*... En a tudomány hivatalos képviselőjeként köszöntöm Diósszilágyi Sámuel, mint a *tudományok és a művészetek nagy köztársaságának* Makóra akkreditált állandó nagykövetét.”

Nem azért idézem Erdei Ferenc levelét, hogy a kisváros egykori radikális demokrata értelmiségi körének e méltán tiszteltet érdemlő tagjáról, Diósszilágyi Sámuelről — az egykori magyar Köztársasági Párt politikusaiként, Espersit Jánosnak, Könyves-Kolonics Józsefnek, az 1944 őszén elsőként felszabadult magyar város polgári közigazgatási vezetőjének s Fried Árminnak harcosársáról és barátjáról ismereteket terjesztő sorokat írjak. (Bár ez sem lenne felesleges. hiszen fel lehetne sorolni, ki mindenkiről írs ki mindenkit meg sem említi Magyar Irodalmi Lexikon, melynek *változatlan* utánnyomását könyvkiadásunk minden kiegészítés nélkül ismét a polcokra sorakoztatta, s ezeket a megmagyarázhatatlan válogatási szempontokat, illetve ezekben kétes eredményeit is makacsul prolongálta.) Sokkal inkább azért, hogy a vidéki értelmiség és jellegzetes egyéniségeinek s társadalmi kapcsolatainknak példáján figyeimet érdemlő tanulságokat számíthassunk.

Mert kikerül ir a makói hagyománytervező fia, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára 1962-ben? A termelési technika paraszti újtóiról, a belterjesseggé fāradhatatlan és folyamatos úttörőiről, a hagyásokról; az agrárszocialistákról; a haladó mozgalmak veteránjairól; a piros szekfüsökről, akik apadhatatlan hitüket hirdették évtizedeken át e szimbólummal. (Diósszilágyi Sámuel is 1944. március 19. után, mindennap vörös szekfüvel a gomblyukában ment végig a városra, a mai Dózsa György utcából a közönségházba, s onnan hazatérőben.) Szól azokról a nagy műveltségű, radikális értelmiségiekéről, akik a tudomány és a művészetek „állandó nagyköveit” voltak a Viharsarokban, e hajdani megyeszékhelyen. Akik körében otthonra talált *Móra Ferenc, Juhász Gyula*; akik segítették tétő alá hozni *József Attila* első kötetét; akik szinkört alapítottak, hangversenyeket, irodalmi este-keket rendeztek (e hangversenyek egyikén *Bartók Béla* is fellépett), s akik fiatal képzőművészeket és

idős mestereket hívtak a Maros partjára.

S annak tanulsága sem érdektelen: a szervezett munkások, az agrárszocialisták, a mozgalomnak már akkor idős harcosai s a tudományok és a művészetek kiváló egyéniségei éppenséggel e politikai, fāradhatatlan és olyannyira elkötelezett értelmiségiek, ezen „akkreditált nagyköveket” *közvetítésével* ismerkedhettek meg egymással. S mindenkor (akik megérték vagy túlélték a ’44 háborút, még a felszabadulás után is) ott gyűjtötték maguk körül a kismélt vagy ott levő, kiválasztott vagy odataláló ifjakat is. Példáját adván ezzel annak, amit mai terminológiával így összegezhethetnénk: *tömegszervezeti aktivisták, a tudományokat s a művészeteket pártoló, emberközébe élő értelmiségiek s a fiatalok lelkes csoportjának össztalálkozása és részvétele nélkül nincs, és nem lehet széles körű, hatékony közművelődés*. (Akkor azonban ez még nem jogi formulákban testet öltő törvény volt, hanem egy valóságosan létező és ható törvényszerűségnek oly sajátos, korai fölismérése.)

Mert hiába élt volna a város falain belül az a jó néhány művelt értelmiségi, s fāradhatatlanul és elszántan vívhatta volna harcát az agrármozgalom sok becsületes harcosa, ügyük és önmaguk teljességének fele útjáig sem juthattak volna. ha nem találkoznak össze; s ha nem gyűlik mindenkor körülöttük az őket követni tanuló nemzedék. Különleges szerepe volt tehát a munkásmozgalommal s a radikális agrártörekvésekkel kapcsolatba kerülő, művelt és progresszív szellemű értelmiségnek: a nép és a tudományok, a dolgozó tömegek s a művészetek *találkozásának lehetőségét* ismerték fel. Áttörték az értelmiségi tudást szorító, Hajnóczyt és Batsányit még fojtogató vagy éppen megfojtó elszigeteltséget.

Jól látta a tudományok s a művészetek e vidékre akkreditált nagyköveinek szerepét s a maga szempontjából veszélyességét a szélsőjobboldali Milotay István. Fried Ármint és környezetét például egyik újságikkében így jellemzi: „Kellemes, modern lakás, a dolgozószoba egyik fala a padlótól a plafonig csupa könyv, német szociológiai munkák, orvosi szakfolyóiratok, magyar szépirodalmi és történelmi művek. Fried doktorból, hosszú fehér vászonskabátjában, nagy pápaszemével, hátrafésült, őszülő hajával, Briand-ra emlékeztető nagy bajuszával, első pillanatra senki sem nézne ki a szenvedélyes politikusra, a Kossuth-párti vezérfit. Inkább tudósra, klinikai orvosra, zsidó szemináriumi tanárra vagy könyvtárosra nézne. Pedig ő a párt lelke, mozgó motorja. Kitűnő szervező, adminisztráló tehetség, agilis, szangvinikus. Ő a párt diplomatája.”

Akkreditáltak voltak tehát, s értelmiségi „viselkedésmintájuk”, különleges „magatartásmódjuk”, a közéletben s az újért fāradozó mozgalmakban való részességük, emberközlésük, valamint a körülöttük gyűrűző ifjakkal való „apai nemzedéki” kontaktusok olyannyira sajátos szociológiai törvényszerűségeit érdemes felvázolni; akár „magatartási minták” lehetőségeként a *tudományok és a művészetek nagy köztársaságának*, a hazának különböző tájaira akkreditált vagy akkreditálandó, új nagyköveit számára.

Császtyay István

Várünnepség Döbröntén

Szombaton, a pápai fiatalok kedvelt kirándulóhelyén, a *döbröntei vár* környékén megkezdődött a hagyományos *várünnepség és ifjúsági találkozó*. Most 17. alkalommal jöttek erre a festői szépségű vidékre a fiatalok az ország különböző részeiből. Az oktatási és közművelődési szakemberek — a döbröntei várral szomszédos községben —,

szakmunkástanulók és lakóhelyük kapcsolatánál szorosabba fűzéséről tanácskoztak Gannán, majd nemzetiségi találkozóra gyülekeztek a környék üzemiben és termelőszövetkezetekben dolgozó Ganna és Döbrönte lakói. A találkozó *Réger Antal*, a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének főtítkára mondott beszédet.

Rosszul számoltak

A szabad árral sem szabad mindent — Jegyzőkönyv az ötödiknél

Az egyik fémipari szövetséget szabad árral sorolta zsírtartó edényeit, a maximált árforma helyett, a 3,3 millió forint jogtalan hasznát nemcsak a vizsgáló vevőjének... A vasútiipari szövetséget helytelenül képzett árával 8 millió forint tisztességtelen haszonhoz jutott. Acélöntvényeinek nagy részét ártámogatással forgalomba hozott mezőgazdasági gépekbe építik be, vagyis az így szerzett nyereség egy részét — amelynek sorsáról még vita folyik — a költségvetés fizeti meg.

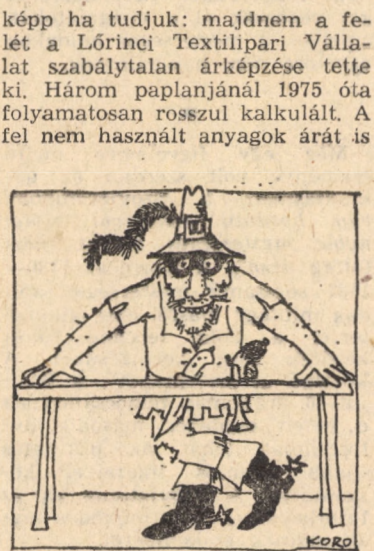
Az 1979 első félév termelői ár-ellenőrzéseiről készített jelentést zorgatom. Alig találni példát, amely ne valamilyen szabálytalanságról adna hírt. Mindössze néhány olyan vállalati példát jeleznek a Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatóságának revizorai, ahol korrekten, hiba nélkül végzik munkájukat az „árakok”: így a Veszprémi Vegyes és Háziipari Szövetkezetnél, a Bábólnai Mezőgazdasági Kombinát-nál.

Kifizették, amit lehet...

Igaz, ezúttal nem a véletlenül bízták a válogatást. A különböző információk alapján választották ki azt az 53 vállalatot, szövetséget, amelyeknél — az elemzett adatok szerint — valamilyen hibát feltételeztek. Az az arány tehát, hogy 25 gazdálkodónál valóban kisebb-nagyobb hibát fedeztek fel, nem fejezi ki az országos átlagot. Az előforduló szabálytalanságok azonban jelzik: noha az ármunka mérsékelt javulást mutat a tavalyihoz képest, igen nagy gondok vannak ezen a területen.

Az ármunka első lépése az árterv készítése lenne. Nem kötelező ugyan, de a vállalati gazdálkodás fontos eszköze. Nélküle esetleg az árkialakítás, s így annak eldöntése válik bizonytalan-ná, vajon milyen mennyiségűt ér meg egy-egy termék gyártása. Ennek ellenére a vizsgált szervezetek mindössze a fele dolgozott ki ártervet, s csupán heten állítottak össze hosszabb távra árprogramot. Miután a terv egyik célja, hogy bizonyos költségeket differenciálva osszának fel a termékek között — súlyozva építésként a termékek áraiba —, ezért néhány helyen, mindenképp a szabadáras cikkek arányának növelését tervezték. Ezeknél ugyanis magasabb (rezi)-költséget kalkulálhatnak, s a mennyiség emelésével egyenes arányban nő a vállalati nyereség. Hozzá kell tenni: a korszerű ármunka minden helyen megkövetelné az ilyen, úgynevezett fedezeti hányad számítását. A kérdés csupán az, hogy monopolizált esetében korrektes-e az eljárás?

A vizsgálatok 44 millió forint jogtalan, tisztességtelen hasznát mutattak ki az elmúlt fél év alatt. Nem kis összeg ez, kivált-

beszámították a paplan árába; a hulladékot értékesítették ugyan, mégis szerepelt a költségek között; igaznormájuk is hibás volt. Ezek a tévesen elszámolt forintok a lakosságot károsítják meg! Mint ahogy a Visegrádi Fapari Szövetkezet is a vásárlók zsebéből vett ki 740 ezer forintot. Tálalóinál, könyvszekrényeinél, íróasztalainál az előírásoktól eltérően kalkulálta az árakat, s így tett szert többletgyőzelemre.

Áreredményrel leplezte

„Ötletes” szabálytalanságot fedeztek fel Hernádon. A Március 15. Tsz a baromfiépületek szellőző-, fűtő- és levegőbeszívó berendezéseinek értékesítésénél — ha végül is nem ő lett volna a vevő — másfél millió forint jogtalan hasznát vágott volna zsebre a rossz kalkuláció miatt. Ezt feltehetően soknak találták, amikor a berendezéseket 8 százalékos áreredményrel „eladták” a tatabányai Delta Vas-, Műanyag- és Szolgáltató Szövetkezetnek. A Delta a MEM-től kapott 40 százalékos mezőgazdasági beruházást megillető támogatással csökkentett értéken számlázta vissza a berendezéseket — s mily furcsa véletlen! — éppen a Március 15. Tsz-nek. Az áru a valóságban el sem hagyta a téves telephelyét, a beruházásokhoz használták fel őket.

A jogtalan elszámolások között gyakori volt — elsősorban a téveseknél —, hogy az indokolható munkaidőnél többet kalkuláltak: a jövedelemadót költségként szerepeltették, másról a ténylegesen felhasználtnál drágább anyagokat számoltak fel, vagy a beszerzési árakat kalkulálták magasabban, esetleg a hulladékot, a melléktermékeket is szerepeltették, miközben azok megtérülnek... S hogy az utókalkuláció hiánya milyen következményekkel járhat, arra jó példa a vésztoi Körös menti Tsz ipari tevékenysége (teszta, hús-

termékek), amely a számítások szerint veszteséges. Mármost a téves számításai szerint: szabadáras cikkekéről lévén szó, a felmerült költségek ugyanis átháríthatók lettek volna a vevőkre. Nem tették: „elfelejtették” kalkulálni az általános költséget, a műszaki fejlesztési alapot. Hát ilyen is előfordul! De gyakoribb az ellenkezője! Az egyik építőipari szövetséget egymillió forintot keresett a helytelen kalkulációkkal.

Mint látható, igen csak színesek a kiragadott példák. Még inkább azok, ha megnézzük a hibás ármunka okait. A megvizsgált vállalatok és szövetségek 60 százalékánál a belső ellenőrzés egyáltalán nem foglalkozik az ármunkával, a vállalatvezetés csupán a külső szervektől szerez tudomást róla, hogy az árkalkuláció körül valami nincs rendben. Ezenkívül a gazdálkodóknak mintegy a fele nem rendelkezik az árképzéshez nélkülözhetetlen — megfelelő — árképzési szabályzatokkal, 11 helyen pedig egyáltalán nem találtak ilyen szabályzatot. Hogy miképp lehet enélkül dolgozni? Erre legfeljebb a vállalatok — így például a Hajdú-Bihar megyei Tanácsai Építőipari Vállalat, a nagydobozai Búzakalász Tsz vagy a Bóly és Vidéke ÁFESZ — tudnának válaszolni, ahol így is folyik az árképzés. Még ha néha hibásan is...

Makacsul ismétlődik

A csekély javulás ellenére, úgy látszik, szinte megállt az idő: évek óta hasonló megállapításokra jutnak az árvizsgálóknál, pedig évek óta elküldik a megállapításokat a felügyeleti szerveknek is. S évek óta „gyötrik” — a Bevételi Főigazgatóságon kívül — a különböző árhatalóságok is a vállalatokat, szövetségeket árvizsgálataikkal. A jelentések megfogalmazódnak, a jelentéseket elolvassák, s aztán mi történik? Tény, hogy ahol az árhatalóságok a tévedések megfelelően szankcionáltak, ott javult az ármunka, lényegesen kevesebb a hiba is. Most viszont minden ötödik megvizsgált vállalatnál, szövetségnél jegyzőkönyvet kellett felvenni a jelentősebb összegű hiányosságok miatt. Pedig ezekenél a gazdálkodóknál sem először jártak a revizorok. Ez valamit azért jelezhet!

Érthetetlen az elnézés a szabálytalankodó vállalatokkal szemben, hiszen a hibák évről-évre újratemmelődnek. Jó lenne, ha szigorúbb büntetéssel kényszerítenék jobb munkára a hanyagul dolgozókat, már csak azért is, mert kérdés; ilyen körülmények között jövőre a vállalatok hogyan fogják megfelelni az árreform szigorúbb követelményeinek?

Rajna Györgyi

Pénzpiaci kérdőjelek

Dollár kontra márka

Az elmúlt napok legfontosabb pénzügyi fejleménye az USA-dollár hirtelen gyengülése. Pedig még egy éve sem múlt annak, hogy az amerikai központi bank, a Federal Reserve átfogó valuta-mentő programot hirdetett meg azzal a céllal, hogy a piacon stabilizálja az árfolyamot.

A szeptemberi újabb minidollárértékesítés annál is figyelemre-méltóbb, mivel 1979-ben hosszú ideig úgy tűnhetett, hogy a dollárkurzust csakugyan sikerül megszilárdítani. Ez év első felében a DM/dollár átlagos árfolyam 1,84 volt, később azonban a dollár erősödni kezdett, és május harmadik hetében már 1,98 DM-et ért egy tengerentúli valutaegység. (Négy és fél hónap alatt tehát a felértékelődés igen nagy — 8 százalék volt!) Ezután azonban megfordult az irányzat, lassan csökkenni kezdett a dollár árfolyama és szeptember elejére állt vissza az év eleji szintre. A hónap közepén bekövetkezett valutapiaci fluktuációk során aztán tovább csökkent az értékéből az amerikai valuta és szeptember utolsó hetében már csak 1,77 DM ért egy USA-dollárt.

Felborult egyensúly

A pénzügyi eseményekben nem az árfolyamcsökkenés mértéke a leglényegesebb, hanem az, hogy felborult az 1978 őszén kialakult egyensúlyi állapot, a hónapokig stabil „dollár-márka-tengely”. Szeptemberben a Federal Reserve egy hónap alatt 1,5 százalékponttal megemelte a leszámítolási kamatlábat, mely így 11 százalékos rekkorszintet ért el. Az amerikai kamatszint növekedése egyrészt természetesen vonzóvá tette a rövid lejáratú pénzek számára az Egyesült Államokat, másrészt azonban — és erre nagy hangsúlyt mutatott rá a kongresszusi ellenzék — általánosan megrágtatta a pénz és fékezze a beruházásokat. A dollár nemzetközi értékének védelme és az amerikai gazdaság hazai következményei között ellentmondás bontakozott ki.

Nem bizonyult problémamentesnek a dollár árfolyamának támogatása Nyugat-Európában sem. Az amerikai valutát nemzetközi valuták ellenében felváltó központi bankok intervencióikat abban a tudatban végeztették, hogy ilyen módon növelik a belföldi pénzellátást és nem kívánatos módon ösztönzik az inflációt. Különösen élesen jelentkezett ez a dilemma a viszonylag mérsékelt áremelkedési

ütemmel büszkélkedő NSZK-ban.

Az NSZK-márka felértékelődését a dollárral szemben a két ország gazdasági mutatóinak összehasonlítása megfelelően alátámasztja. Míg 1979 második negyedévében — éves szinten kalkulálva — a bruttó nemzeti termék az Egyesült Államokban 2,3 százalékkal csökkent, addig ugyanebben az időszakban ez a mutató az NSZK-ban 4,5 százalékos növekedést mutatott. Az USA-ban a gazdaság bevalótlan a recesszió felé tart, addig a nyugatnémet szakértők egyetértenek a kormányval abban, hogy 1979-re a 4 százalékos növekedési ütem mindenképpen elérhető. A valutaárfolyamok változása kifejezi az egyes gazdaságok eltérő nemzetközi megítélését, a rövid távú kilátásoknál mutatkozó különbségeket.

Nem krízis

Érdemes hangsúlyozni, hogy a dollár árfolyama nem csupán a nyugatnémet márkával szemben csökkent, több fontos tőkes valutához képest is esett — bár különböző mértékben. A kisebb nyugat-európai valuták közül néhány azonban többé-kevésbé együtt mozgott a dollárral és ez kikényszerítette a közös nyugat-európai valutarendszer árfolyamainak felülvizsgálatát. Ennek eredményeképpen az EMS-en belül a nyugatnémet márkát a dán koronával szemben 5 százalékkal értékelték fel, a többi valutához mért paritását pedig 2 százalékkal emelték.

Pénzügyi kérdésekről lévén szó, meglehetősen nehéz dolog a további fejleményeket megjósolni. Mindenesetre anyai választású, hogy szó sincs tartósabb, elhúzódó és méreteiben a hetvenes évek elejeihez hasonló krízisről. Egy súlyosabb dollárértékesítés akkor, amikor a fejlett tőkes országokban a gazdasági növekedés lassul, a munkanélküliség és az infláció üteme növekszik (több ország ráadásul választások előtt is áll), a politikuskok számára feltehetően megengedhetetlen. Ami pedig a dollár nemzetközi szerepét illeti, az IMF évi jelentése szerint a valutatartalékok között a dollár aránya változatlanul magas, s a dollár ma is a világkereskedelemben legfontosabb pénzneme. Utóljára, de nem utolsósorban: ha a dollár értéke tovább csökken, az OPEC ismét megfontolhatja az újabb áremelés indokoltságát...

G. Gy. — Sz. P.

Magyar-szovjet alumíniumipari együttműködés négyeszerére emelkedett a termelés

A magyar-szovjet timföld-alumínium egyezmény hatására 1960-hoz képest négyeszeresére emelkedett alumíniumiparunk termelése, és jelenleg az ország fémalumínium-forrásának 65 százaléka a Szovjetunióból származik — mondták el szerdán Székesfehérváron, a magyar-szovjet tudományos műszaki együttműködés 30. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi konferencia záróülésén. 1980-tól évente 330 ezer tonna alumíniumot kapunk vissza a Szovjetuniótól. A hosszú távú egyezmény hazánknak azért is jelentős, mert a Szovjetunióban közhírtott alumínium minden egyes tonnájával 14,5 ezer kilowattóra

villamos energiát takaríthat meg népgazdaságunk.

Idáig 2,4 millió tonna timföldet, 1,2 millió tonna alumíniumot szállított a Szovjetunió.

A szovjet alumíniumipari kutatók csupán az elmúlt évtizedben 180 találmányt adtak át, negyven műszaki témában végeztek közös kutatást magyar szakemberekkel és hat egyezményt kötöttek szovjet szabadalmak magyarországi alkalmazására, többek között a gallium gyártásában és a timföldgyártás korszerűsítésében.

A kétnapos konferencia résztvevői tanácskozáson a műszaki fejlesztés további lehetőségeit is áttekintik.

Mezőgazdasági gépek az NDK-nak

Szerdán ünnepi külsőségek között adták át az NDK-beli vásárlópartner, a Fortschritt Kombinat képviselőinek a 25 ezredik E-294 típusú rendfelszedő adaptort és az 5 ezredik E-296 típusú pillangós vágószerszemet a győri Mezőgazdasági Gépgyártó és Szolgáltató Vállalat csornai, illetve tétli üzemében. A győri vállalat az 1970-es évek elejétől szoros kereskedelmi kapcsolatban van az NDK-beli mezőgazdasági kombináttal, s a baráti ország gazdasági megelégedésel használják a magyar gyártmányú berendezéseket, amelyek megkönnyítik a zöldtakarmány, a fűfélék és a silókukorica levágását, szecskázását.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Szovjet- finn kereskedelmi megállapodás

Kedden Finnország és a Szovjetunió árucseré-forgalmi megállapodást kötött 14 milliárd rubel értékben, az 1981-85 közötti időszakra. A keretmegállapodás, amelyet Esko Pekola finn külkereskedelmi miniszter és Nyikolaj Papolicsev szovjet külkereskedelmi miniszter írt alá, az előző öt-éves időszakhoz viszonyítva 40 százalékos növekedést irányoz elő a finn-szovjet kereskedelemben.

A Világbank és a Nemzetközi Valutaalap közgyűlése

Október 1. és 5. között Belgrádban tartja meg évi közgyűlést a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank. Jelen lesznek a nemzeti bankok elnökei, a pénzügyminiszterek, a nyugati bankvilág legtekintélyesebb képviselői — összesen mintegy 5000 résztvevő. A fő téma a világgazdasági kilátások és bizonyos dollár-fölöslegek leépítését célzó különféle intézkedések. A közgyűlésre több küldöttség már megérkezett Belgrádba. Első vendégként fogadták őket a jugoszláv főváros Szurcsin-repülőterének új, nemzetközi részlegén és a most

megnyitott Intercontinental-szállóban.

„Szabad péntek” Antwerpenben

Október elsejétől az Antwerpen város közhivatalaiban dolgozók számára bevezetik a 38 órás munkahetet. Amint azt kedden közölték, ezzel az intézkedéssel 312 új munkahelyet nyernek. Az intézkedésnek köszönhetően a város közhivatalnokai minden második héten „szabad-pénteket” kapnak.

Teljes összeomlás?

A Le Monde című párizsi lap „teljes összeomlásként” jellemezte Raymond Barre miniszterelnöknek az elmúlt három évben folytatott gazdaságpolitikáját. Az 1976-ban meghirdetett program szerint az elsődleges feladat az infláció elleni küzdelem, mert ebben keresendő az ország valamennyi gazdasági problémájának forása. A terv azonban nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, hiszen e három év során a legfontosabb közszükségleti cikkek ára 32 százalékkal, az iparcikké 30 százalékkal, a kenyér ára 22 százalékkal, a szolgáltatásoké pedig 35 százalékkal nőtt — mutat rá a lap.

Védműépítés a Tiszánál

Tudósítónktól.
A nyáron már a megújult Tiszapart fogadta a Szegedre látogatókat, de a part- és védműépítési munkák tovább folytatódnak. Jelenleg a régi híd alatti szakaszt újítják fel, mintegy 7 millió forintot értek. Megépítik a mederbe nyúló betonpadot, és befejezik az alsó sétány melletti köborkolatot. Az új közúti híd felé eső szakaszon is készül a védfal további szakasza. Öt ezer köbméter föld megmozgatásával, 1000 mázsa betonvasból, 950 köbméter betonból készül a partfal. Burkolására 600 méter hosszúságban, 1000 köbméter követ használnak fel. A Hungária-szállótól az új hidig terjedő szakaszon végzett partfalépítési munkák csaknem 8 millió forintba kerülnek.

Hulladékból – húsliszt

Tudósítónktól.
Az Állatfőherje Takarmányokat Előállító Vállalat hőmezővársárhelyi gyára évente 30 ezer tonna hulladékból csont- és húslisztet állít elő. A termék nagy részét exportálják. Egy újabb feldolgozó üzemet is építenek. Itt gyártják majd az eddig hulladékként kezelt maradék anyagokból a húspépet, ami iránt máris nagy a kereslet a vilápiacra.

MEZŐGÉP
Tröszt-ügyelet

Megkezdte őszi ügyeleti szolgáltatását a MEZŐGÉP Tröszt. A megyeszékhelyeken, nagyobb városokban, az őszi mezőgazdasági munkák idején összesen 150 korszerűen felszerelt szervizkocsi és több mint 350 szerelő áll készenlétben, de szükség esetén további 150–200 szakembert „mozgósítanak”. Az ügyeletet ellátók soron kívül szerelik össze az újonnan beérkező gabonakombájnokokat, majd átállítják azokat a kukoricabetakarításához. A szerelők a hibajelenségekre rövid idő alatt a helyszínre mennek, a hiányzó pótalkatrészeket a korábban feltöltött raktárakból soronkívül szállítják. Az elmúlt hetekben megfelelően, felkészültek az őszi mezőgazdasági munkákra. A gazdaságoknak, szövetkezeteknek 26 400 motort, szerkezeti részegységet felújítottak és átadtak. A tröszt vállalatainak szakemberei sok helyütt a helyszínen segítettek az üzemeltetők felkészülésében.

Thália vándorgyűri
Czimer Józsefnek

A Bálint Lajos Thália-vándorgyűri ebben az évadban évtizedes dramaturgiai munkásságának elismeréseként ítélték Czimer Józsefnek, a Pécsi Nemzeti Színház dramaturgjának. A gyűri vezetője a Fészek klubban, a színházművészeti szövetség titkárságának ülésén Kazimir Károly főtitkár adta át.

MÉM-közlemény

A fokozott tűzveszélyt és szárazságot az utóbbi napok esőzése enyhítették. Ezért a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium – a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokságával egyetértésben – szeptember 26-tól az átmeneti időre elrendelt általános tűzgyújtási tilalmat feloldotta. Ugyanakkor felhívják a figyelmet arra, hogy tüzet gyújtani továbbra is csak az előírt szabványok betartásával szabad a kijelölt erdei tűzrakóhelyeken, szelcsendes időben.

Kora őszi idő

A várható időjárás ma estig: éjszaka általában kevés lesz a felhő, majd nappali gomolyfelhőképződés várható, eső nélkül. Az északias szél csak kissé élénkül meg. A hőmérséklet kora délután 17–21 fok között alakul.

Vertikál–8

Geofizikai rakétát bocsátottak fel

A szocialista országoknak a világűr békés célú hasznosítását és kutatását szolgáló közös programja keretében szerdán, moszkvai idő szerint 06 óra 20 perckor a Szovjetunió európai területéről felbocsátották a Vertikál–8 jelzésű geofizikai rakétát. Az 505 kilométer magasra felbocsátott rakétáról 100 kilométer magasságban (a pálya felszálló ágában) levált egy asztrofizikai szonda, amelynek tudományos berendezését lengyel, szovjet és csehszlovák szakemberek készítették. Nem sokkal később a már leszálló ágban levő szondáról levált egy mentőtartály, amely lehetővé tette, hogy ejtőernyő segítségével simán földet érjen a benne levő tudományos berendezés.

Teljes egészében a Nap kutatására szolgált az az berendezések, amelyeket az Interkoz-

mosz űrkutatási programja keretében szerdán felbocsátott Vertikál–8 rakéta juttatott a magasba. Ennek a kutatásnak igen nagy jelentősége van, mivel a naptevékenység 11 éves ciklusában most következik be a maximum, és a rakéta műszereivel szerzett adatok néhány területen új ismeretekkel gazdagíthatják a tudományt. A napkutatás terén folyó nagyszabású nemzetközi együttműködésben az Interkozmosz új kísérlete igen jelentős.

Mint Szergej Mandelstam szovjet akadémikus elmondta, a mesterséges holdak és űrállomások segítségével végzett vizsgálatok nem teszik feleslegessé az egyszeri rakétakísérleteket. A Vertikál–8 például igen jelentős hasznos terhet juttatott nagy magasságba, ez lehetővé tette, hogy olyan nagyobb teljesítmé-

nyű műszerekkel, berendezésekkel végezzék el a vizsgálatokat, amelyek a mesterséges holdakon egyelőre nem használhatók.

*

Még egy figyelemre méltó eseménye volt szerdán az űrkutatásnak: a Szovjetunióban egy hordozó rakétával ismét nyolc mesterséges holdat indítottak útnak. A Kozmosz 1130–1137 sorszámú mesterséges holdak mintegy másfél ezer kilométerrel a Föld felszínre fölött kezdték meg keringésüket. A közlegő „születésnapot”, a Szaljut–6 űrállomás felbocsátásának e. héten esedékes második évfordulóját tehát az űrkutatás újabb jelentős sikereivel köszöntötték a Szovjetunió és az Interkozmosz-egüttműködés tagállamainak szakemberei.

A BUCHENWALDI nemzetközi légerbizottság elnökségének ülésére Milánóba utazott November László, a Magyar Partizán Szövetség náciizmus üldözöttei bizottságának elnöke.

MUNKASFILMNAPOK. Az újpesti Fény mozi a házigazdája a IV. munkásfilmnapok budapesti központi rendezvényeinek, ahol elsőként szeptember 27-én Kézdi Kovács Zsolt Kedves szomszéd című alkotását vetítik. A továbbiakban október 1-én, 4-én és 8-án Jelez András: A kis Valentino, Fábry Péter Termetesség és Gyarmathy Livia Minden szerdán című filmjét tűzik műsorra.

JEGESŐ KÍSÉRTE Eger térségében a hét eleji vihart. Az Állami Biztosító Heves megyei igazgatóságához eddig érkezett jelentések szerint az egeri történelmi börtönben mintegy ezerégerszáz hektárinyi szőlőtáblán okozott kisebb-nagyobb pusztítást a jég. Az Eger Csillagok Termelőszövetkezet területén az ivergőhűzők teletét fejté le a vihar, több helyen pedig az éret kukoricát kuszálta össze.

TELEFONBEÁZÁS. Budapesten, az Attila út 103-as számú ház előtti vízcsoptörés miatt szerdán beázott a posta három nagyteljesítményű telefonkábele. A Krisztina-központba tartozó telefonvonalak közül több mint 5500 elnémult. A Vízművek és a posta közös erővel megkezdte a helyreállítást.

A MŰVÉSZET ÉS AZ ERTEKELÉK címmel nemzetközi esztétikai tanácskozás kezdődött tegnap Várnában. A szimpozionon amerikai, bolgár, csehszlovák, dán, francia, lengyel, magyar, NDK-beli, nyugáinmet, román, spanyol, svájci, szíriai és szovjet művészettörténészek vesznek részt.

A MÁV VEZÉRIGAZGATÓSÁGA értesíti az utazóközönséget, hogy a Hivatalos menetrendkönyv 1. számú pótlása csütörtökön jelent meg, ebben található a belföldi és a külföldi vasutak teli menetrendváltozásával kapcsolatos valamennyi módosítás. A pótlás a Menetrendkönyv olvasójelén található 1. számú utatvány ellenében, díjmentesen vehető át a menetrend árusítására kijelölt helyeken.

PIROS ETERNIT. Nemrég kezdtek meg a piros színű tetőfedő pala gyártását a nyergesújfalu eternitgyárban, s eddig már 5000 család háza fedésére elegendőt készítettek belőle. A színes eternittal a családi házal, nyaralót, hétvégi pihenőt építők régi kívánságát teljesítik.

Halálos balesetek

Hatvanban egy tehérgépkocsi elütötte az úttesten áthaladó Kristyán József 77 éves nyugdíjas, helyi lakost, aki a kórházban meghalt. A vizsgálat szerint a gyalogos féktávolságát nem lépte a tehérgépkocsi elé.
Pilisvörösváron egy nyerges vontató elütötte Keszthelyi István 12 éves tanuló, aki a helyszínen meghalt.
A Szabolcs-Szatmár megyei 23. évi lakatos, leveleki lakos motorkerékpárral elütötte az úttest jobb oldalán gyalogosan haladó Szűcs István 80 éves nyugdíjas, helyi lakost, aki a kórházban meghalt.

FERENCsik JÁNOS legutóbbi felvételei közül a Hungaroton hangfelvételek két lemeze jelent meg: *Mozart Requiemje és Liszt Faust szimfóniája. Ma délután 4 órakor a Vörösmarty téri Hangléteszalonban dedikálja a neves karmester e két lemezét.*

GYERMEKGYÓGYÁSZ-KONGRESSZUS kezdődött tegnap a szovjet fővárosban az egészséges gyermek fejlődésének kérdéseiről. A tanácskozáson 26 európai ország – köztük Magyarország – mintegy 160 tudósa, orvosa vesz részt. Képviseletük magukat az egészségügyi minisztériumok és a Nemzetközi Gyermekgyógyász Szövetség vezetői is.

LESEIT AZ ELSŐ HÓ kedden, másfél hónappal korábban a tavalyinál, a csehszlovákiai Ercehség nyugati részén. A hegyvidék Karoly Vary közelében levő egyik kedvelt üdülőhelyét, Bozi Dári már a déli irányban 10 centiméteres, egybefüggő hótakaró borította, s a havazás meg később is folytatódott, miközben a hőmérséklet a fagypont körül volt.

GAZDASÁGI SZAKEMBEREK figyelembe ajánljuk az Oroszlányi Szénbányák tevénytörését, amelyet a televízió egyes csatornáján, 17 óra, 40 perckor kezdődő Teve-Börze adásában tekinthetnek meg.

AZ IFJÚSÁGI TURIZMUSRÓL hét szocialista ország, kilenc ifjúsági utazási irodájának vezetői tanácskoznak a héten az Express Ifjúsági és Diákutazási Iroda verőrecomarosi nemzetközi üdülőfővárosában. Meghatározzák az 1981–85-ig terjedő tervidőszak ifjúsági turizmusra vonatkozó feladatait, fejlesztési terveit és a kedvezményrendszereket.

A GYŐRI FILHARMONIKUSOK tegnap kethónapos NSZK-beli vendégzereplésre indultak. A 30 tagú együttes kíséri a müncheni Turné-színház előadásában Lehár: Paganini című nagyoperettjét. A darabot 38 városban, 44 előadáson mutatják be, két hónap leforgása alatt. Az együttes önálló koncertet is ad Münchenben, magyar szerzők műveiből.

Dél-Afrika

Korrupciós botrány

Eschel Rhodie egykori dél-afrikai tájékoztatóügyi államtitkár, aki a hírhedt korrupciós botrány egyik főszereplője volt és aki jelenleg sikasztás és csalás vádjával áll a pretoriai törvényszék előtt, kedden kijelentette a bíróság előtt: Johannes Vorster, a volt miniszterelnök, majd lemondásra kényszerült államfő hatalmát fel tette arra, hogy az erre a célra létrehozott titkos pénzalap felhasználásával propagandakampányt folytasson a pretoriai kormányzatot kedvező színekben feltüntető cikket jelentessen meg külföldi lapokban. Rhodie kedden kijelentette, hogy 1973-ban, a fokvárosi parlamentben tartott találkozón kapta Vorstertől az utasítást a kampány megkezdésére. A találkozón jelen volt Connie Mulder, akkori tájékoztatósi miniszter, Nicolas Diderichs, volt pénzügyminiszter, valamint a tájékoztatóügyi minisztérium két tisztviselője.

A 45 éves Rhodie a tárgyalás első napján, pénteken ártatlannak vallotta magát az ellene felhozott bűntények, „csalás és sikkasztás” vádjában, de beismerte, hogy a pénzügyeszet a propagandakampány keretében megvesztegetési célokra használta fel.

KOSZORÚZÁSI ÜNNEPSÉG. A Veszprém megyei Devescer melletti Meggyes-erdőben szerdán megkoszorúzták a Tanácsköztársaság 60 évvel ezelőtti kivégzett 23 mártírjának emlékművét. A pápai mártírok emlékét idéző ünnepségen részt vettek Pápa és Ajka város, valamint Devescer nagyközség ifjúságának képviselői is.

A SZOFIAI NEMZETKÖZI KÖNYVVÁSÁRON több mint ötszáz európai, ázsiai, afrikai és amerikai kiadó 25 ezer kiadványt (köztük a magyarországi könyvkiadás 900 újdonságát) mutatták be. A Hemusz bolgár kulturális külkereskedelmi vállalat a vásár egy hete alatt, több mint 16 millió rubel értékű üzletet kötött külföldi partnereivel. A vásár befejeződött.

A BÜNÖZÉS POLYAMATOSAN EMELKEDIK a braziliai metropolisban, Rio de Janeirowban. Az év első nyolc hónapjában csaknem hatvan ezer erőszakos esekeményt és rablást jelentettek a hatóságoknak. A brazil közbiztonsági hivatal főtitkárságának szövegű Brazília – és a világ – egyik legveszélyesebb városának nevezte a túlnépesedett városrészt.

A SZÁZHATODIK SZÜLETÉSNAJÁT ünnepelte tegnap az ország egyik legidősebb lakója, özvegy Gneisz Mihályné Szombathelyen. Noha már évek óta ágyban tölti napjait, jóesztét, szellemileg friss maradt. Születésnapján, családján kívül, a városi tanács képviselői köszöntötték.

SIKERES TERMÉKVÁLTÁST hajtottak végre a győri Lakatosipari Szövetkezethnél. A kempingbútorokból a korábbi évekkel jóval kevesebbet állítanak elő az idén, mivel a piac érdeklődése megcsappant, s helyettük megkezdtek a gyermeksportkocsi gyártását.

POKOLGÉPES MERÉNYLETET követtek el Barcelonában egy csendőrlakotanya ellen. A robbanás súlyos anyagi károkat okozott.

FILMCENZÚRA. A jugoszláv filmgyártás visszavonta Lordan Zafranovics *Megszállás 26 képb* című filmjét a kairói nemzetközi fesztiválról, mivel a filmet az egyiptomi cenzúra 14 perccel lerövidítette. Belgrádi sajtójelentések szerint az egyiptomi cenzúra kivágott a filmből minden olyan jelenetet, amely a kommunistákat forradalmárként mutatja be.

KOLERA. Barcelonában tizenöt ember betegedett meg kolerában – jelentették be kedden a katalán fővárosban. A jelentések szerint az utóbbi napokban a kolera megbetegedések száma növekedett.

(X) **GÉPI SIKKÓTÓ TANFOLYAM** indul az angyalföldi József Attila Művelődési Központban. Felvillagosítás telefonon: 208–278. Beiratkozás: szeptember 28-ig. (Budapest XIII., József Attila tér 4.)

(X) **A VIGSZINHÁZ** október havi bérleti előadásai – 3-án: Heil Jenő bérlet. 1. előadás: 7-én: Vasárnap este fel 8-kor: Tanay Frigyes bérlet. 1. előadás: 9-én: Molnár Ferenc bérlet. 1. előadás: 16-án: Bródy Sándor bérlet. 1. előadás: 29-én: Jób Dániel bérlet. 1. előadás.

(X) **A PESTI SZINHÁZ** október havi bérleti előadásai – 9-én: II. bérlet. 1. előadás: 11-én: IV. bérlet. 1. előadás: 16-án: X. bérlet. 1. előadás: 29-én: I. bérlet. 1. előadás.

Végső búcsú
Pátzay Páltól

Kegyeletes gyászterületen, mely részvétel vettek búcsút Pátzay Pál szobrász, kétszeres Kossuth-díjas, kiváló művész, politikai, kulturális és művészeti életünk képviselő, a pályatársai, tanítványai, tisztelői és családjának tagjai szerdán, a Magyar Képzőművészeti Főiskola aulájában.

A mester hamvait tartalmazó, koszorúkkal övezett urnánál a Kulturális Minisztérium, a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, valamint a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége nevében Molnár Ferenc kulturális államtitkár búcsúzott a magyar képzőművészet és kulturális közéletünk egyik legjelentősebb és legtevékenyebb személyiségétől.

A pályatársak, a tanítványok, a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanárai és diákjai, valamint az Országos Béketanács és a Hazafias Népfőnt nevében Somogyi József szobrász, Kossuth-díjas, kiváló művész, a főiskola rektora emlékezett az elhunytára.

Pátzay Pál hamvait szeptember 28-án, pénteken 15 órakor helyezik örök nyugalomra Kapuvárra, a városi temetőben.

HALÁLOZÁS

BÁBLI JÓZSEF, a Magyar Partizán Szövetség tagja, aki a II. világháború idején a jugoszláviai 51. divízió 7. Vojvodina brigádjában fegyverrel harcolt a fasizmus ellen. 65 éves korában elhunyt. Temetése szeptember 27-én, délután három órakor lesz a beregendi temetőben – tudatja a Magyar Partizán Szövetség Baranya megyei társadalmi bizottsága.

SZEKER RUDOLF, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje 78 éves korában elhunyt. Temetése szeptember 29-én, 13.30 órakor lesz a Rákosskeresztúri új köztemetőben közli az MSZMP VI. kerületi bizottsága és a Vasutasok Szakszervezete.

Rablásért két és fél év

Rablási bűnyűben hozott ítéletet a Győri Megyei Bíróság. Schwádl Mihály 36, és Lakmann Gyula 30 éves mosonszalnoki lakosok 1979. április 26-án este szokásukhoz híven a helyi kocsmában italoztak. Látták, hogy az egyik vendégnél nagyobb összeg van, s elhatározták, hogy kifosztják. Így is tettek: a pénzes vendéget a falunak egy eldugott helyén leütötték és kirabolták, 1800 forint volt nála, amin azonnal megosztották. A Győri Megyei Bíróság a másodfokú tárgyaláson Schwádl Mihályt két és fél évi, társát pedig egy év és négy hónap, börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélte. Ezenkívül öt, illetve három évre eltiltotta őket a közügyek gyakorlásától. Az okozott kárt is meg kell téríteniük. Az ítélet jogerős.

Ügetőverseny-eredmények

1. Ekkó (3) – Elegettel (4) – Vikend (2). – 39, 20, 15, 31. – Befutó: 84, 159. – Hármás befutó: 1437.
2. Fickó (6) – Foltoska (2) – Frigyes (7). – 45, 11, 10, 12. – Befutó: 48, 73.
3. Dálnok (1) – Bárosok (5) – Cenzor (11) – 29, 13, 14, 34. – Befutó: 55, 249. – Hármás befutó: 1415.
4. Celentáno (8) – Constanza (1) – Csécs (2). – 21, 15, 31, 21. – Befutó: 94, 110.
5. Elszálló (2) – Eteleka (5) – Cirfandli (6). – 24, 14, 19, 19. – Befutó: 100, 46. – Hármás befutó: 510.
6. Dolmány (3) – Elmaradó (5) – Elza (4). – 26, 15, 17, 28. – Befutó: 24, 62.
7. Vili (2) – Csalóka II. (9) – Zegzug (6). – 22, 16, 18, 14. – Befutó: 76, 67.
8. Curry (8) – Talentum (6) – Vezuv (7). – 62, 26, 20, 29. – Befutó: 197, 373.

Olasz energiahelyzet

Kiútkutatás

Különleges figyelem kíséri mostanában a fejlett tőkés országok közül Olaszország energiahelyzetét. Míg a Közös Piac egésze 1977-ről 1978-ra nem növelte a nyersolaj importját, addig Olaszország behozatala 4,5 millió tonnával emelkedett. Dinamikusan gyarapodott a benzin behozatala is, 24 százalékkal, míg a külföldről származó dízel- és gázolaj mennyisége kiugró mértékben, 70 százalékkal bővült. A külkereskedelmi mérleget súlyosan terhelő tételek megvásárlásának legfontosabb oka, hogy a belföldi kereslet gyors ütemben nőtt e termékek iránt. Tervek ugyan készültek az energiatakarékosság ösztönzésére, azonban a választások előtt a kormány politikai okokból nem volt hajlandó bármifajta határozott intézkedésre.

A statisztikai táblák tanúsága szerint 1979 első negyedében a benzin és gázolaj fogyasztása 6,6 százalékkal haladta meg az előző évi szintet, áprilisa pedig (ugyanancs az egy évvel korábbi időponttal összehasonlítva) a kereslet növekedése elérte a 20 százalékot. Mindez olyan körülmények között történt, amikor az amerikai Exxon-tröszt (mely az olasz olaj és olajtermékek importjának 10 százalékát tartja kezben) májusban már tíz százalékkal csökkentette a saját kezelésben levő finomított nyersanyagmennyiségét. Miután nem fogták vissza drasztikusan a fogyasztás növekedését, júniustól kezdve már benzinhány keletkezett.

Az olasz kormány 1975-ben elfogadott hosszú távú energiastratégiája szerint az olaj részaránya a teljes energiamérlegben 1985-re 55-60 százalékra esik majd az 1973-as 75 százalékkal szemben. Jelenleg az arány 68,5 százalékos, s ez bizodalomra is okot adna, ha a csökkénést nem a földgáz súlyának növekedése tette volna lehetővé. 1973-ban ez az energiahordozó tette ki a teljes mérleg 10,3 százalékát, ma pedig 15,5 százalékot ad. A növekedés ebben az esetben is a behozatal tette lehetővé. A szén aránya változatlanul alacsony, a 8 százalékot sem éri el; az ambiciózus atomenergia-programot pedig megbenjíti a különböző helyi környezetvédő csoportok.

Az energiahordozók iránti kereslet növekedése készítette arra az olasz iparügyi minisztériumot, hogy rendkívül takarékosági programot dolgozzon ki. A javasolt intézkedések egy része rövid távra szól. Ezek között szerepelt

a megengedett sebességhatárok leszállítása a közúti közlekedésben, a központi fűtésnél a hőfok csökkentése, a nyári időszámítás tartamának kiterjesztése, hosszabb vakáció az iskolákban, korlátozás a tüzelőolaj-eladásoknál, az üzletek kivilágításának csökkentése stb. Bejelentették a gázolaj árának felemelését is, az ipar pedig a benzin árának felülvizsgálatát kérte. A program következtében, számítások szerint, évente 3,3 millió tonna üzemanyagot és 2,7 millió tonna fűtőolajat takaríthatnak meg.

A középtávú program az energiatakarékosság strukturális átalakítását célozza. Az iparügyi minisztérium tervei szerint négy új, szénnel működő hőerőmű építése kívánatos, ösztönözni kell a vízi energia fejlesztését, fokozni kell az alkoholt tartalmazó üzemanyagok kutatását. A program szigorú követelményeket állít az ipari energiatakarékosság elé is, takarékoságot kíván és az energiatermelés során eddig „hulladékként” kezelt hőmennyiség hasznosítását. A kormány feladatául pedig megszabja, hogy segítse elő a geotermikus és napenergia szélesebb körű felhasználását.

A jelenlegi helyzetben a kormánypolitika természetesen nagy jelentőséget tulajdonít a hazai energiaforrások fejlesztésének. Az olasz olajtermelés évente mindössze 1,5 millió tonnát tesz ki, ez az olajszerűségletnek csupán 1,5 százaléka. Olasz és külföldi vállalatok lázasan kutatnak Közép-Itáliában és az Adrián, a tornyok egy részét már üzembe helyezték. A prognózisok szerint az ország olajtermelése 1982-re azonban így is legfeljebb 3 millió tonnára növekedhet.

Növekvő jelentőségű ennélfogva a földgázimport. Tavaly a hazai termelést meghaladó mennyiséget, 14 milliárd köbmétert vásároltak; 44 százalékát Hollandiától, 40 százalékát a Szovjetuniótól, míg a többit Líbiától. Az előrejelzések azzal számolnak, hogy a szükséges növekmény legnagyobb része az Algériával kötött hosszú lejáratú megállapodás keretében érkezik majd Olaszországba. A szerződés szerint — érvényessége 25 év — kezdetben az ország 4 millió köbméter földgázt kap évente, és a mennyiség fokozatosan, a nyolcvanas évek közepére 12 milliárdra emelkedik. 1985-re a földgáz fedezheti tehát az olasz állam energiaszükségleteinek több mint 20 százalékát.

G. Gy. — Sz. P.

Közös építés, közös traktorpark

Termelési tájörzet alakult

Termelési tájörzetet hozott létre négy termelőszövetkezet részvételével a termőföldek, a gépi berendezések, a gazdasági épületek jobb kihasználása, valamint a párhuzamos beruházások elkerülése végett a Csongrád megyei mezőgazdasági szövetkezetek szövetsége. Négy szomszédos gazdagság: a zánkányi Egyéttér, a mórhalmi Homokkultúra, a domaszéki Szőlőfürt Szakszövetkezet és a mórhalmi Vörös Október Tsz célul tűzte ki, hogy az eddigieknél jobban összehangolja tevékenységét, szorosabbra fűzi és tervszerűbbé teszi együttműködését.

A kis tájörzethez tartozó négy homoki gazdaság szinte azonos gondokkal küzd. Ez különösen megmutatkozott az idei nagy nyári mezőgazdasági munkák idején. Külön-külön egyik szövetkezetnek sincs anyagi ereje szárítóüzemet létesíteni, ezért a közös építés mellett döntöttek. Jól felszerelt közös gépjármű üzem létrehozását is tervezik; régi típusú, kis teljesítményű traktorait is fokozatosan korszerűbbekkel váltják fel, melyeket közös erővel gazdaságosabban

tudnak majd kihasználni. Olyan nagyüzemi ültetvényeket alakítanak ki, amelyek gépekkel művelhetők.

*

Ma még elszigetelt, ritka jelenséget üdvözölhetünk a négy termelőszövetkezet elhatározásában. Pedig a szocialista tervgazdálkodás keretei között minden feltétel adott arra, hogy közösen használjuk ki a lehetőségeket, együttesen gondolkozzunk, okosan gazdálkodjunk meglévő értékeinkkel.

Hiszen pazarlóan bánunk erőinkkel akkor, amikor — csupán fitogtatásból — külön orvosi rendelőt, külön művelődési házat épít két egymás mellett fekvő vállalat; amikor egyedül gondoskodnak autóbúzparkról, miközben a szomszédos üzem szintén autóbúzsokat vásárol a dolgozók szállítására.

Jelenlegi gazdasági helyzetünkben nem engedhetjük meg magunknak az ilyen pocskékolást, értekeink szétforgácsolását. Ezért is válik a homoki gazdaságok szándéka a közös erőfeszítések követendő példájává.

R. Gy.

Kölcsön — olcsóbb

Az idegenkedés előtéte — Egyetlen berendezés tízet helyettesít

Ne sokat költsön, vegyen inkább kölcsön! — szól a jól ismert mondatocskára, amelynek igazságához, miszerint az utóbbi olcsóbb —, aligha férhet kétség. Sokak számára mégis idegen, hogy valamely használati tárgyat csupán kölcsönözzenek, még akkor is, ha ritkán használják.

Az emberek nagy része szereti tulajdonának tudni tárgyait, és hát valljuk be: minél bonyolultabb a kölcsönzött szerkezet, annál kisebb a bizalom. Kétségtelen, túl a néha indokolt félelmen — attól, hogy a kölcsönvevő gép hátha mégsem kifogástalan — az idegenkedés jórészt előtételetekből fakad. De hát végül is a saját pénzzel mindenki belátása szerint gazdálkodhat.

Más a helyzet a vállalatoknál. A közpénzen vett, drága berendezés, hacsak hébe-hóba veszik elő, bizony jórészt holt, azaz hasznosíthatatlan nemzeti vagygon. Még ha nem vagyok is képes felbecsülni, hány drága berendezés áll kihasználatlanul, porosodik a polcokon különböző cégeknel, bizonyos, hogy jóval több az indokolt. Bizonyítani nem tudom, mégis tartok tőle, hogy jó néhányan, ha csak tehetik, a vállalat pénzzel is úgy — vagy még könnyelműbben — bannak, mint a sajátjukkal: inkább megvásárolják azt is, amire ritkán van szükség, mert, úgy mond, az a miénk, az mindig rendelkezésre áll. Persze az is igaz, a megbízható kölcsönzés lehetőségeiben — kivált, ha közület kíván élni vele — nem dűskálhatunk. Mintha amá említett idegenkedés azok kezét (agyát?) is béklyóba fogná, akik lehetőségetremétek lehetnének.

Szerencsére van ellenpélda is — méghozzá nem akárhonnan, a legkényesebb (s egyben méregdrága) szerkezetek, a műszerek vidékéről. Mert azt, hogy a kölcsönzés ökonómikusan megszervezhető, hogy lehet gondoskodni a kölcsönzött berendezés megbízhatóságáról, azt a Magyar Tudományos Akadémia Műszerügyi és Mérésügyi Szolgálatának immár több, mint két évtizedes gyakorlata igazolja.

Célszerű és gazdaságos

A műszerkölcsönzés tapasztalásról dr. Stokum Gyulával, a szolgálat igazgatójával beszélgettünk.

— Az MTA elnöksége már 1952-ben, egy azóta megszünt intézet keretében, megbízta a Műszerügyi Szolgálatot, hogy létesítsen az akkori kutatási-fejlesztési feladatoknak megfelelő lehetőséget, amelyből műszereket lehet kölcsönvenni, rövidebb-hosszabb időre. A szolgálat 1957-ben önállósult, s noha az elmúlt 22 év alatt más tevékenységeket is felvállalt, ma is a műszerkölcsönzés az egyik fő feladata.

— Milyen esetekben érdemes megvásárlás helyett inkább kölcsönözni a műszert?

— Gyakori, hogy egy-egy kutatási-fejlesztési téma megoldásához olyan részfeladatot is ki kell dolgozni, amelyhez nincs meg a megfelelő mérőberendezés. Előfordul például, hogy más

szakterületekkel határos problémát kell vizsgálni, így a megoldáshoz szükséges készülék is csak egy-egy esetre, azaz viszonylag rövidebb időre kell. Nyilvánvaló, hogy ilyenkor felesleges lenne a készüléket megvásárolni. Az is sokszor megesik, hogy egy mérés-sorozatban párhuzamos, ellenőrző mérésekre van szükség. Ilyenkor előfeltétel, hogy az alapterésnél használt műszertípust kell az ellenőrzéshez is használni, az eredmények megbízhatóan csak így értékelhetők. Ez esetben is célszerűbb a kölcsönzés, mert nem állandó használatról van szó.

— Gondolom, az is érthető, hogy, ha egy intézmény új műszert kíván vásárolni, nem elégzik meg azzal, amit előzőleg a katalógusokban lát, hanem természetesen valójában is szeretné megismerni. Célszerű és ugyanakkor gazdaságos, ha a számukra fontos paramétereket kölcsönvevő műszerrel vizsgálják meg, s csak akkor szerzik be, ha meggyőződtek, hogy az mindenben megfelel a célnak. Végül ott, ahol a műszer mindennapi munkaeszköz, egy esetleges műszerhibából nagyobb veszteség származhat, am a tartalékműszer beszerzése is költséges. A hibás készülék javításának idejére egyszerűbb és olcsóbb kölcsönözni.

— Mennyire veszik igénybe a kutatással-fejlesztéssel foglalkozó intézmények az önközü műszereit?

— Ma még az ideálisnál is jobban, ami azzal a hátránnyal jár, hogy kevés berendezés van raktáron, amelyekből az igényt azonnal ki tudjuk elégíteni. Néhány éve műszereink 82-84 százaléka rendszeresen használatban volt, ma már valamivel jobb a helyzet. Most, 74-76 százaléknál tartunk, az ideális a 60-70 közötti lenne. Az év végére műszerállományunk értéke eléri a 300 millió forintot. Ez hozzávetőleg másfél-két milliárdnyi műszerberuházást pótol. A fokozatos javulás annak köszönhető, hogy a kormány mellett működő Tudománypolitikai Bizottság 1973-ban jóváhagyta a szolgálat tízeves fejlesztési programját. Ennek a programnak az a célja, hogy a kölcsönzés és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások az országos igényekkel összhangba kerüljenek. E program szerint a kölcsönzött műszerállomány a hatodik ötéves terv végéig a jelenleginek több mint kétszeresét fogja kitenni.

A bizalom megszerzése

— Kedvezőek a kölcsönzés feltételei?

— Szerintünk igen, legfeljebb nem annyira, mint korábban. Kölcsönzési díjat 1956 óta kell fizetni, de az első években ez nagyon alacsony volt, a műszer értékének negyedévenként mindössze 2 százaléka. Ez az összeg

azonban jószerével az amortizációt sem fedezte, így előfordult, hogy a kölcsönvevő műszert soha sem adták vissza, hanem — a kölcsönzési díjjal manipulálva — megvásárolták tőlünk, szinte részletre. Sőt, előfordult, hogy azt amiért mi dollárral fizettünk, forintért kapták meg. Nyilvánvaló, hogy a szolgálatnak nem ez a célja, így e gyakorlat nem volt folytatható. Ma a havi kölcsönzési díj 2-3 százalék, és a kölcsönzési idővel progresszíven növekszik, mintegy a jobb kihasználásra ösztönözve azokat, akik igénybeveszik.

— Hogyan sikerült a kölcsönzés iránt megszerezni a bizalmat?

— A kölcsönzésből visszakerülő műszereket saját laboratóriumunkban minden esetben megvizsgáljuk, hitelesítjük, és csak az eredeti specifikációnak megfelelő állapotban kölcsönözzük ki ismét.

Jó példa

— Említette, hogy nemcsak műszerkölcsönzéssel foglalkoznak...

— Mindenekelőtt a műszer- és mérésügyi szolgáltatást érdemes megemlíteni. Ez egyes esetekben lehetőség arra, hogy a megrendelő saját igényei szerint mindent velünk csináltasson meg. Egyik ilyen érdekes munkánk volt például, amikor az algyői kísérleti olajkúttú hőtechnikai és zajméréseit végeztük, amelynek a mérés megtervezésétől a kivitelezésen keresztül a mérési eredmények értékeléséig s az ebből eredő követelések levonásáig, a megrendelő minden egyes munkafázis szolgáltatását kérte. 1968-ban indítottuk meg műszertechnikai-, műszer- és rendszertervező programunkat, valamint a növekvő külső igények fedezésére a szerviztevékenységet.

— Ma már tizenöt külföldi műszergyártó cég berendezéseinek hazai szervizével foglalkozunk. Emellett kutatjuk a profilunkba tartozó mérési módszerek továbbfejlesztésének lehetőségeit, főképpen a számítógépes értékelési mód alkalmazásának lehetőségeit. Intézetünk kezeli az országos műszernyilvántartást, amely számítógépes adatfeldolgozásra épül. Vállaljuk különböző — akár különleges eljárásokkal készülő — kutatófilmek előállítását és a mérésügyi szaktanácsadást is. Az utóbbi — ha a kérdés könnyen megválaszolható — azonnal és térítésmentesen. Meggyőződésünk ugyanis, hogy ez megtérül nekünk, a kutató és fejlesztő intézetekkel tartott jó kapcsolaton keresztül.

Amihez befejezésül mindössze ennyit tehetünk hozzá: a műszerügyi szolgálat jó példája a más területeken is alkalmazható, vitathatatlanul gazdaságos módszer, nevezetesen a kölcsönzés és ezzel összefüggő szolgáltatások életrevalóságára hívhatná fel a figyelmet.

Trömböczky Péter

A Dél-Csendes-óceáni fórum kérése

A Dél-Csendes-óceáni fórum regionális szervezet tagországai azzal a kéréssel fordultak az OPEC-hez, hogy tegye lehetővé számukra a kőolajnak és szénmészének csökkentett áron és különleges feltételek között történő beszerzését. A kőolaj árának emelkedése és a beszerzés nehézségei negatív hatással lesznek a régió fejlődő országainak gazdaságára.

Megáll Anglia fejlődése?

Angliában erőteljesen esni fog az életszínvonal, ha kimerülnek az Északi-tenger olajforrásai. 1983 táján gyakorlatilag ledűl Anglia gazdasági fejlődése, 2,2 millió lesz a munkanélküliek száma, az infláció pedig 13 százalékra nő. Geoffrey Howe angol pénzügyminiszter a jövőt „megdőbben-

HORIZONT

tőn rosznak” nevezte és a gondok orvoslására első lépésként a közkiadások 4 milliárd fontos megnyirbálására készült.

Emelték a lakbért Nyugat-Berlinben

Kereken 600 000 nyugat-berlini régi lakás bérlője lesz kénytelen szeptember elsejétől 6 százalékkal nagyobb lakbért fizetni. Nyugat-Berlinben a lakberek 1957 óta a négyszeresére emelkedtek.

Növekszik a lengyel állami gazdaságok szerepe

Az állami gazdaságok egyre növekvő szerepet játszanak a lengyel mezőgazdaság fejlődésében, részesedésük mind nagyobb az

élelmiszer-termelésben. Az állami gazdaságok látják el az egész mezőgazdasági szektort a vetőmagok mintegy kilenven és a tenyészállatok csaknem 75 százalékával. A megművelt földterület 17 százalékan tevékenykednek, mégis ezekben termesztik az állam által felvásárolt gabona egyharmadát, az olajos magvak mintegy felét, a cukorrépa húsz százalékát.

Visszaesett a gyémánttermelés

A termelés az 1977. évi 39 millió karátról 37,7 millióra esett vissza — ebből 27,5 millió karátról tett ki az ipari gyémánttermelés. A természetes gyémánt termelőinek élén a Szovjetunió áll, azt követően a rangsor: Zaire, Dél-afrikai Köztársaság, Botswana, valamint Ghana.

Gyermektalálkozó Brennbérgányán

Nemzetközi gyermektalálkozó kezdődött tegnap a brennbérgányi úttörőtáborban. A külföldi pártások Győr-Sopron megye testvérmegyéiből; az NDK-beli Erfurt megyéből, a lengyelországi Konin vajdaságból, a nyugat-szlovákiai kerületből és szovjet-orményországból érkeztek, az európai gyermektalálkozó résztvevői közül pedig csehszlovák és chilei gyerekeket látnak vendégül. A nemzetközi gyermektábor résztvevői hét napot töltenek együtt a Győr-Sopron megyei úttörőkkel Brennbérgányán.

Aszály Szlovéniában

A nyári magas hőmérséklet és a csapadék hiánya eddig nem tapasztalt aszályal fenyegeti a szlovéniai karszt-vidéket. Ezen a tájon hatvan napja nem volt bővebb eső. A vízművek, kutak Szecsánban, Nova Goricán, Lipicén és a környéki falvakban az utóbbi napokban már a legszükségesebb igényeket is alig képesek kielégíteni. Szecsánban az elmúlt hét végén már egy teljes lakótelep, s ott mintegy kétszáz család víz nélkül maradt. A karsztos vidék falvaiban hetenként két napig mindig ivóvíz nélkül maradnak.

A karsztvidéki aszály nagy kárt okoz a mezőgazdaságnak, különösen a kertgazdaságoknak és az állattenyésztésnek.

Növekvő felhőzet

A várható időjárás az ország területére ma estig nyugat felől időnként megnövekszik a felhőzet és előbb a Dunántúlon, később máshol is többfelé várható zápor, zivatar. A délies szél megerősödik, zivatar idején viharossá fokozódik. A legmagasabb nappali hőmérséklet a kora délutáni órákban északnyugaton 25, máshol 30 fok körül alakul.

Brazília

A foglalók elvonulnak

Miután politikai céljait megvalósultak, tárgyalásokat kezdenek arról, hogyan hagyhatnák el bántatlanul Braziliát — közölte az a 13 politikai menekült, aki hétfőn elfoglalta Svédország Rio de Janeiro-i konzulátusát és tüzszel ejtették annak nyolc munkatársát.

A közlést megelőzően az ENSZ menekültügyi főbiztosságának megbízottja ígéretet tett a menekülteknek, a főbiztosság felép érdekükben.

Forrong az Etna

Európa egyetlen működő vulkánjának, az Etnának az oldalán elhelyezett műszerek továbbra is tompa morajokat, kisebb föld-rengéseket észlelnek. A tüzhányó — immár hagyományossá vált nyári kitörései során — napok óta ontja magából a forró lávát. Haroun Tazieff vulkanológus, az Etna szakértője csupán azt tartja különlegesnek a tüzhányó viselkedésében, hogy 2150 méter magasan újra lávát kezdett okádni egy olyan kráter, amely fél évszázada „némán tátongott”. A vulkánhegy oldalát kíváncsiskodó turisták szállták meg, hogy „tanulmányozhassák” a természeti jelenséget.

(X) Brácsás próbajátékot hirdet a Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekara. Az írásbeli jelentkezéseket augusztus 30-ig kérjük beküldeni életkor, zenei végzettség, zenekari gyakorlat részletes felsorolásával a következő címre: Magyar Rádió Zenei Főosztály, Budapest 1800. A borítékot kérjük feltüntetni: „PRÓBAJÁTEK”.

(X) LÁTTA MÁR? Ha még nem látta, most nézze meg az OFOTERT-ből napsemüveg-kirakatait. Különleges színek — változatos formák — nagy választék az OFOTERT-nál. MOST ERDEMES!

Megfigyelések és gyakorlatok

Tudományos kísérletek a Szaljut 6-on

A berendezések kifogástalanul működnek

Tegnap főként a KRT-10-es rádióteleszkóppal folytattak megfigyeléseket a Szaljut 6. tudományos úrrállomáson dolgozó szovjet űrhajósok, *Vlagyimir Ljajov* és *Valerij Rjumin* immár hetek óta egyik fő foglalatossága a földfelszín és a világóceánban megadott térségeknek feltérképezése a 10 méteres átmérőjű parabola antennával felszerelt rádióteleszkóp segítségével.

A Krisztall, olvasztókemencével ezúttal az antimond indium félvezető anyag monokristályait állították elő, és folytatták a biológiai kísérleteket is.

Ljajov és Rjumin szerdai programjában is szerepeltek az űrkerékpáron és a végtelen futószőnyegen végzett tornagyakorlatok, és a földi körülményekhez való „visszaalkalmazkodást” elő-

segítő Bibic vákuumruhát viseltek.

Az űrhajósok közérzete kitűnő, beszámolóik és a telemetrikus adatok szerint a Szaljut 6.—Szozjuz 34. berendezései kifogástalanul működnek. A hőmérséklet az űrrállomás helyiségeiben 21 Celsius-fok, a légnyomás 808 higany-milliméter.

CSATORNAÉPÍTÉS. Megkezdtek a Szabadka közelében lévő Palicis tó és a Tisza közötti csatorna építését. Első szakasza 7,5 kilométer hosszú lesz és a Köröspatakig vezet. Ezt követően a tavat összekötik a Tiszával, majd pedig a Dunával.

AZ EMBERI TEST címmel színes, nyolcrészes műsort közvetít mártól a Magyar Televízió. A tegnapi sajtótájékoztatón elmondták, hogy az egészséges emberi szervezet felépítését és működését elsősorban mutatják be. Az előadó Szentágothai János professzor, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

ÚJ ŰSTOKOS jelent meg Lengyelország felett. Az 1979. C-nek elnevezett égitest csak teleszkóppal látható.

NAGYBAJOM története címmel, Gyergyai Albert előszavával 500 oldalas könyvet jelentetett meg a Somogy megyei község Tanácsa. A helytörténeti kiadvány Mikóczy Alajos és Solymosi László munkája.

AUTÓBUSZSZERENCSETLENSÉG következtében huszonegyen meghaltak és huszan megsérültek tegnap Kelet-Törökországban. A vezető ki akart kerülni egy motorkerékpárt, miközben az autóbusz megcsúszott és lezuhant a sziklás hegyoldalon.

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS konferencia kezdődött szerdán Kytóban a kozmikus sugarakról. Negyven ország hat-száz kutatója 11 napon keresztül foglalkozik a világűr és az elemi részecskék problematikájával.

Halálos balesetek

Buzsák belterületén egy pótkocsis vontató elütötte Vartman József 50 éves tsz-tag, buzsaíki lakos, kerekpárost, aki sérüléseibe a kórházban belehalt.

Szolnok külterületén Bozsó András 56 éves MÁV-dolgozó, szolnoki lakos lófogatú kocsival az út szélén árokba borult és a helyszínen meghalt.

Mezőberény belterületén egy motorkerékpáros elütötte Mohár Károly 66 éves nyugdíjas, köröstarcsai lakos, gyalogost, aki a kórházban meghalt.

Kecskemét belterületén Bobán Pál 25 éves víz-gázszelőről, kecskeméti lakos motorkerékpárjával egy úti menti fának hajtott és a helyszínen meghalt.

Budapest XIII. kerületében, a Reiter Ferenc utca és a Kellei utca kereszteződésében Vigh István 25 éves autószerelő, budapesti lakos személygépkocsijával összeütközött egy motorkerékpárral. Tóth Béláné 33 éves raktáros, budapesti lakos, a motorkerékpár utasa kórházba szállítás után meghalt.

A Rendőrség valamennyi baleset ügyében a vizsgálatot szakértő bevonásával folytatja.

A Tolna megyei Tanács tárgyalta

Küzdelem a rák ellen

Tolna megye 30 éven felüli nő-lakosságának fele évente ráksűrű vizsgálaton vesz részt, ez t. mint kétszerese az országos átlagnak. Minden olyan 30 éven felüli nőbetegnél, aki bármilyen okból kórházba kerül; egyúttal onkológiai szűrést is végeznek. A többi között erről tájékoztatták szerdán a megyei tanács végrehajtó bizottságát az egészségügyi gondozóintézetek tevékenységéről szóló beszámolóban.

A megyében az elmúlt években fejlődött az onkológiai vizsgálatokat végző intézmények hálózata. A megyei onkológiai gondozót és a hozzá kapcsolódó emlőráksűrű állomást 1973-ban nyitották

NAGY SIKERŰ ZENEKARI EST dirigálásával mutatkozott be a Margitszigeti Szabadtéri Színpad közönségének szerdán este Uri Mayer kanadai karmester. A magyar származású dirigens — aki 1977-ben, a II. nemzetközi karmestervetélkedőn elnyerte a közönség díját — a MAV Szimfonikusokat vezényelte.

A láthatatlan krokodil

A „Loch Ness-i” szörny, a Nessie most egy belga rokonával, a Maas-sel versenyezhet kétes népszerűségben. A csendőrség lazasan kutat a Maas, a kecses krokodill után, amelyet állítólag egy belga férfi dobott a Maas folyóba. Egy szemfüles riporter szerint eredetileg mulat-

ságos kis háziállatként vásárolták meg a krokodilt, de mert túl fánaknak bizonyult, tulajdonosa megpróbált egyszerűen bucsút mondani a kedves hullónak. A rádió mindenesetre óva inti az embereket a fürdéstől, bár ebben a folyóban eddig se fürdött senki, ugyanis az olyan szennyezett, hogy az eddig még láthatatlan krokodilnak sincs esélye arra, hogy a víz piszkosságát túlélje.

ÚJABB FÖLDMOZGÁST észleltek Romániában. Tegnap hajnalban, a Bukaresti geofizikai és szelzmológiai központ jelentése szerint 3 óra, 24 perckor a Vrancea-hegységben a Richter-skála szerinti 4,4-es erősségű földrengés volt, amelyet észleltek Odobestben és Focsaniban is. Anyagi károkról nem érkeztek jelentések.

Belgium lakossága

Belgium lakosságának száma 1979. január 1-én 9 millió 841 ezer 654 fő volt. Az utóbbi két évben az ország lakosságának száma 18 000 fővel gyarapodott. Brüsszelben ez év elején valamivel több mint egymillió lakost tartottak nyilván. Az ország lakosságának csaknem 10 százaléka — külföldi.

SZÉNDIOXID KÖDKAMRÁK. A Kőolajkutató Vállalat Zalka Máté és Petőfi Sándor szocialista brigádjai Szolnokon, szeptemberben adják át két a hipertónia, a keringési zavarok, a szív-izombántalmak gyógyítására alkalmas társadalmi munkában készített ködkamrát a Hetényi Géza kórházban.

ORAMŰZEUM. Egy XV. századi hajóúrat is bemutatnak azon a régi időmérő szerkezeteket szemléltető kiállításon, amely a litvániai Klaipėda tájmúzeumában nyílt meg. A szovjetunióbéli órákon kívül angol, francia, német és svájci óraműzsalélemek is találhatóak.

MEGGYILKOLTÁK saját házában hat pisztolyvel Rocco Furcit Reggio Calabriában. A férfit a helybéli maffia vezérének ismerték. A rendőri szervek vendettának, vérbosszúnak minősítették az esetet. A gyilkosság elkövetőjének nyoma veszt.

SIVATAGKUTATOK nemzetközi tanfolyama kezdődött, 15 ország szakembereinek részvételével Moszkvában. A résztvevők egyebek között a futóhomok megkötésének kérdéseivel foglalkoznak.

BÉRSZTRÁJK. Az ITV brit kereskedelmi tévéhálózat adóállomásai közül hétfő este óta egy, kedd óta pedig négy szünetelteti adását a dolgozók bérsztrájkja miatt. A rádió szerdai adásából kitűnt, hogy a hét végéig valószínűleg elhallgatnak a hálózat összes állomásai. Az ITV dolgozói elutasították a munkáltatók által felajánlott 15 százalékos béremelést, a jelenlegi infláció miatt 25 százalékos próbálnak kivívni.

BACH MŰVEI szerepeltek tegnap a jáki templomban megrendezett koncerten. A szombathelyi szimfonikusok hangversenyén szólólistán közreműködött Kocsis Albert és Vlagyimir Krómarov hegedűművész.

MENGELE-ÜGY. Clotilde Jimenez, Paraguay legfőbb ügyésze kedden kérte a helyi legfőbb ügyész segéte, hogy semmisítse meg Josef Mengele, náci háborús bűnös paraguayi állampolgárságát, mivel a férfi — már több év óta nem itt él! — Szerinte Mengele 1960-ban távozott Paraguayból, így „lehetetlen teljesíteni” az NSZK-beli Freiburg város bíróóságának kiadatási kérelmét.

Kempingezők, figyelem!

A MAGYAR CAMPING ES CARAVANNING CLUB TÁJÉKOZTATÓJA AZ 1979. AUGUSZTUS 10-12-I SZABAD KEMPINGHELYEKRŐL.

A Balaton partján az alábbi helyeken van szabad sátorhely: Siófok—Gamasza 1000 fő, Balatonszemes —Bágo-domb 400 fő, Csokonvavison-t. 30 sátorhely. Balatonszárszó tura-kempingben 100 fő részére van hely. Revfüllőpón és Aszfóton is jelentős szabad sátorhely van. Aszfóton lakókooskat is tudnak fogadni.

A Dunántúlon a győri kempingben 80 szabad sátorhely van. A győri kempingben augusztus 13-tól 20-ig zárt körű rendezvényt tartanak, így ebben az időben vendégeket a kemping nem fogad. Pécs—Mandulás-kemping 200 fő, Harkányfördő 50, Abaliget 50, Sikonda 50 fő részére tud sátorhelyet biztosítani. A dunajvárosi kempingben 140 szabad sátorhely és 10 háromágyas motel-szoba várja a vendégeket.

A hazai kempingekben a klub tagjai 30 százalékos kedvezményben részesülnek, kivéve a Siótour, Zala-tour és a Veszprémi Idegenforgalmi Hivatal által üzemeltetett kempingeket, ahol a kedvezmény 20 százalék.

Részletes felvilágosítást ad a klub irodája: Budapest VIII., Ulloi út 6. 1085. Telefon: 336-536. Helyfoglalás a kempingekben.

Aluljáró Veszprémben

Gyalogos-aluljáró építését kezdték meg Veszprém központjában, a 8. számú főút és a Felszabadulás út kereszteződésénél. Tegnap hozzáállták a terület lezárásához, és a közművezeték átelyezéséhez. Az aluljáró arra lesz hivatott, hogy segítse a város egyre súlyosabb közlekedési gondjait, ugyanis a nagyforgalmú útkereszteződések közelében vannak a bevasárlóközpont áruházai, a vásárcsarnok és az autóbussz-pályaudvar, ahová egy-egy munkanapon 25 ezer ember érkezik. Az új aluljárót a tervek szerint a jövő év végén adják át a forgalomnak.

TEMETÉSEK

FEHER JÓZSEF, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1936 óta volt a párt tagja, 78 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása augusztus 13-án hétfőn délután 3 órakor lesz az újpesti Mezgeri úti temetőben, közli az MSZMP XIII. kerületi bizottsága, a Kereskedelmi, Pénzügyi és a Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezete.

SZABÓ NÁNDOR, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1936 óta volt a párt tagja, 69 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása augusztus 15-én, szerdán délután 1/4 órakor lesz az óbudai temetőben, közli az MSZMP XIV. kerületi bizottsága.

ÖZV. HEGYESI SÁNDORNÉ, Kurta Mária, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1939 óta val a párt tagja, 69 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása augusztus 13-án hétfőn 15 órakor lesz a Rák-körszertúri új köztemetőben, közli az MSZMP XIV. kerületi bizottsága, a Bőripari Dolgozók Szakszervezete.

MARGITÁN BÉLA, a XIII/6 körzeti pártszervezet titkára 60 éves korában váratlanul elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása augusztus 16-án, csütörtökön délután 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben, közli az MSZMP XIII. kerületi bizottsága.

DR. DEVICS JÓZSEF egyetemi tanárt, a BME politika gazdaságtan tanszékének vezetőjét, mely részvét mellett temették el tegnap az Óbudai temetőben. Az Oktatási Minisztérium, az MSZMP XI. kerületi bizottsága, a műegyetem tanácsa és pártbizottsága nevében Ternesz Vilmos, az egyetemi pártbizottság titkára, közvetlen munkatársai nevében dr. Denke Géza egyetemi tanár mondott búcsúztatót.

HALÁLOZÁS

A hosszú szenvedés után 67 éves korában elhunyt Hermann Bélát, aki a felszabadulás előtt a Vasas labdarúgója volt, egy időben pedig a Vasas labdarúgó-szaksztyálynak vezetője, augusztus 13-án, hétfőn 14.30 órakor temetik a Kozma utcai temetőben.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki mindazon párt, állami és társadalmi szerveknek, elvtársaknak, barátoknak és tisztelőknak, akik Kimmel Emil elhunytá alkalmából részvételükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyalogoló család.

Galoppverseny-eredmények

1. Wilhelmina (7) — Baseball (3) — Tempest (2). — 32, 10, 10, 10. — Befutó: 37, 39.
2. Kocintó (2) — Pösze (7) — Tréta (1). — 56, 39, 42, 46. — Befutó: 439, 280. — Hármás befutó: 21 337.
3. Ozmán (1) — Globus (5) — Turgor (6). — 72, 21, 27, 16. — Befutó: 299, 169.
4. Serena (9) — Sir (1) — Zaporozsec (8). — 31, 17, 13, 15. — Befutó: 81, 136. — Hármás befutó: 678.
5. Szegény legény (1) — Pantomim (3) — Vesta (5). — 35, 27, 14, 17. — Befutó: 70, 163.
6. Piszmogó (7) — Bill (2) — Rinaldo (6). — 35, 12, 12, 13. — Befutó: 85, 89.
7. Ifjasszony (7) — Katinka (6) — Gerle (3). — 42, 13, 11, 12. — Befutó: 58, 135.

OPEC-csúcs - döntés nélkül

Caracas után

A döntés az volt, hogy nincs döntés. A kőolajexportáló országok szervezete (az OPEC) ez alkalommal láthatóan nem volt abban a helyzetben, hogy egységes álláspontot alakíthasson ki. Az értekezletet megelőző kommentárok - a fogyasztó országok oldaláról - általában kismértékű olajár-növekedést vártak. Ez a bejelentés most elmaradt. Félő azonban, hogy az importőrök számára ez a rosszabb hír.

Mit jelent ugyanis a caracasi kommunikáció? A jelenlegi helyzet folytatódását, az árak anarchizálásának fennmaradását. Nincs tehát továbbra sem egységes árpolitika, deklarált - és betartott - hivatalos olajár, hanem az egyes termelő országok saját elhatározásukból, különböző okok alapján és önkényesen döntenek exportált nyersanyaguk ellenértékéről.

Száz százalékkal drágább

Következésképpen, mivel az OPEC láthatóan - mint testület - a legcsekélyebb hatást sem gyakorolja a tagországok által érvényesített olajára, ténylegesen megszűnt kartell lenni. Mindez természetesen nem Caracásban derült ki. Nyilvánvalóvá vált e fejlemény már korábban, akkor, amikor több kőolajexportőr - a szervezet formális jóváhagyását meg sem kérve - rendkívüli áremelést végrehajtva, túlháladta az OPEC júniusi konferenciáján deklarált hivatalos árlapot, a barrelenkénti 23,50 dollárt.

A kőolajpiacon tapasztalható jelenségek, a monopolisztikus és spekulációs törekvések, a gazdasági okokból elszakadt árfolyamatok nyilvánvalóan tizedannyi figyelmet sem váltanak ki világszerte, ha maga a termék nem foglalja el ennyire különleges helyzetet a világgazdaságban. Mint energiahordozó és mint vegyipari nyersanyag, rövid távon mással lényegében nem helyettesíthető, a fogyasztás csökkentésének egyedüli útja a takarékoság. (Vagy termelőberendezések leállítás, kényszerintézkedések, benzindagolás.)

A nyersolaj ára 1979-ben hozzávetőleg 100 százalékkal emelkedett. Ez meghaladta az egyéb nyersanyagok piacán mutatkozó növekedést, amelynek egyébként a kőolaj árváltozása részben maga is oka volt. (A Reuter-nyersanyagindex 1978. november és 1979. november között mindössze 11,5 százalékos emelkedést mutat.) Az olajár-emelések egyik következménye tehát: a nemzet-

közi - és a nemzeti - inflációs ütemek felgyorsulása. Romlottak azon országok cserearányai, amelyek sok olajat, vagy olajalapanyagú vegyterméket importálnak. A cserearányromlás pedig ebben a körben a felhasználható nemzeti jövedelmet csökkenti, így kevesebb jutott beruházásokra és a lakosság fogyasztására.

Állandó változásban

A kommentárokból még mostanában is olvasható érvként merül fel, hogy a kőolajexportőrök lépései az igazságosabb nemzetközi gazdasági rend kialakítását célozzák. Az UNCTAD legutóbbi manilai konferenciáján megmutatkozott, hogy az olajjal nem rendelkező fejlődő országok számára az OPEC-döntések külső egyensúlyi pozícióik további romlását, fizetésimérleg-hiányuk növekedését jelentik. Különben is, az új nemzetközi gazdasági rend megteremtésének gondolatával a diktátum gyakorlata, az egyoldalú előnyökre törekvő összeegyeztethetetlen.

A caracasi értekezlet előtt a világsajtó arról is hírt adott, hogy egyes termelők az újabb áremelést azzal kísérelik meg alátámasztani, hogy a „szabadpiacon” a deklarált áraknál is drágábban adható el termékük. Egy, a rotterdamihoz hasonló „szabadpiac” természetesen több más nyersanyag esetében is működik, a nemzetközi kereskedelemben ez megszokott jelenség. Az sem az olaj specialitása, hogy ezeken a „szabadpiacokon” magasabb áron lehet csak vásárolni annál, mint amennyiért egy termék a tartós, hosszú lejáratú kapcsolatban kapható. E „szabadpiacok” azonban a termékek kereskedelmének tört részét bonyolítják. Ami pedig az árakat illeti, nyilvánvaló, hogy a tartós kereskedelmi kapcsolat előnyeit a vevőknek és az eladónak egyaránt élveznie kell.

A világgiazi árrobbanások - 1973-74-ben - új arányúkat juttatottak létre az egyes termékcsoportok között, a világkereskedelemben részt vevőknek ehhez a helyzethez nyilvánvalóan alkalmazkodniuk kell. Úgy azonban igen nehéz alkalmazkodni, hogy a világgiazi mesterségesen előidézve, állandóan az 1973-74-eshez hasonló nagyságrendű változások történnek. Egy ilyen folyamat kárvallottja pedig nem csupán egyes országok, hanem az egész nemzetközi gazdasági együttműködés rendszere lenne.

G. Gy. - Sz. P.

Az áraink és a világpiac

A határparitás és vidéke - A búzának jó az ázsíója

Az 1980. január elsején életbe lépő új termelői árrendszer iránt megnövekedett az érdeklődés. Egyre több cikk, tudósítás elemzi egy-egy termék külpiaci áralakulását, s annak okait, jellemzőit - az olvasó egyre több számszerű információt is kap egy-egy áru világpiaci áráról. Eppen ezért figyelemmel kell lennünk arra, hogy az általánosan ismert, publikált világgiazi árak számszerűségükben a magyar külkereskedelmi ártól szükségszerűen eltérnek. Ennek elsősorban az az oka, hogy az exportban és importban érvényesülő árakat külkereskedelmi ártatistikánk nem akárhogyan, hanem mindig „magyar határparitásban” számolja. E gyakorlat indoka az, hogy az áru hazahozatalával összefüggő összes költségek figyelembevételével kapjuk meg az ország teljes devizaráfördítését az importban, míg exportban a határparitások az ország tényleges devizabevételeit méri. A tőzsdéi jegyzések azonban - egyszerűen fogalmazva - nem magyar határparitásra készültek. Ezt a különbséget tehát feltétlenül korrigálni kell.

Tőzsdéi jegyzés

Persze, a tőzsdéi árból is levezethető a magyar külkereskedelmi ár. A londoni fémtőzsdén szereplő szinesfémek jegyzésairől például vásárlásaink szempontjából mérvadó: napjainkban itt 1 tonna ón mintegy 17 ezer dollárba kerül, ennyiért tudnánk mi is megvenni. A jegyzésárhoz azonban még mint devizakiadását mindenképpen hozzá kell adnunk a London-Budapest fuvarköltséget és az árubiztosítást, ami mintegy 80 dollárba tehető, az ón egy tonnájára számítva; a magyar külkereskedelmi statisztikában regisztrált ár tehát a tőzsdéi jegyzéssel szemben magasabb - 17080 dollár lesz. A nem rubelelszámolású nyers- és alapanyagimportunkban, néhány mezőgazdasági termékénél, az iménti jelenség törvénytörően érvényesül, mivel a „világgiazi ár” mindig egy adott főpiachoz, jelentős termelési-, kereskedelmi- vagy felhasználási központhoz tartozik, amittől hazánk bizonyos távolságra fekszik. Tehát behoza- talunkat szükségszerűen drágítja a fuvarköltség.

Búzakivitelünk áralakulására a rotterdami árjegyzés nyújt megfelelő támpontot, ami az Európába áthajózott észak-amerikai búza áralakulását méri, meghatározza a kontinentális áralakulást. A magyar búzaár kiszámításához először is a minőségi korrekciót

kell elvégeznünk, mivel termékünket a vevők jobbnak tartják az amerikai eredetűnél, a magyar búza tehát a hivatalos jegyzés felett „ázsíót élvez”. A fuvarkomponens azonban ebben az esetben is negatívan fogja érinteni határparitások devizabevételeinket. Mostanában a búza jegyzésére tonnánként 180 dollár. Ha tehát a magyar búzát Rotterdamban ezen az árszinten adnánk el, úgy - eltekintve most a minőségi ázsíótól - bennünket terhelne a magyar határ - Rotterdam közötti fuvarköltség, mely egy tonna búzát tekintve, mintegy 30 dollár. (Így annak ellenére, hogy a világgiazi árszínvonalon adtuk el, ténylegesen csaknem 30 dollárral kevesebbet vettünk be.) A világgiazi piacon azonban egyes termékekre gyakran nem csupán egyetlen, hanem több tőzsdéi vagy más jegyzésár létezik. A magyar külkereskedelmi árak meghatározásánál ez nem jelent többletfeladatot addig, ameddig ezek a jegyzések ugyanarra a termékre vonatkoznak és árszintjük között közgazdaságilag indokolt kapcsolat létezik. (Például a chicagói búzátőzsdéi jegyzése és a rotterdami jegyzés közötti különbség a tengeri szállítási költségével egyenlő.) A kávénál azonban már nem ez a helyzet.

A vámhátrányok szerepe

A brazil kávéra vonatkozó jegyzésből a magyar importárát azért nem lehet csupán a fuvar és biztosítás figyelembe vételével levezetni, mert e fajta kívül vásárolunk például robusta kávékat is. Ez eltérő minőségű; jegyzése eltérő szintű és általában az árdinamikája is különbözik a brazil kávéval. A világgiazi regisztrált pamut-áremelkedésnél az összetétel szerint magasabb vagy alacsonyabb mérték is jelentkezik a hazai külkereskedelmi árban, attól függően, milyen arányban igényelt az ipar jobb minőségű pamutot. Ha több hosszúságú pamutot vetünk, úgy az átlagár emelkedése feltehetően meg fogja haladni a világgiazi. Az összetétel változása az ártatistikákban árváltozásként jelenhet meg.

Csupán egyes jegyzésárak figyelembevétele azért célszerűtlen külkereskedelmünk szempontjából, mivel a jegyzések érvényesítési területe és a magyar export realitásai nem mindig esnek egybe. A fekete fém-kohászati termékekre például ismeretes az úgynevezett „kontinentális exportár” Nyugat-Európában, ez azonban csak a szabadpiacra vo-

natkozik, az Európai Gazdasági Közösség országaira (ahol egy adminisztratív minimálár-rendszer érvényes) már nem. Ennélfogva a „kontinentális exportár”-ból a Közös Piacba irányuló magyar hengereltárú ára nem vezethető le. Ugyanez a probléma egyes, a közös piaci rendtartás alá eső, lefőléssel sújtott mezőgazdasági exporttermékeinknél is.

A versenyképesek előnye

A késztermékekre, félkésztermékekre olyan értelemben, mint a nyersanyagokra és egyes mezőgazdasági cikkekre, nincs „világgiazi ár”. A magyar külkereskedelmi árak értékeléséhez a konkurrenca árainak elemzése nyújthat támpontot. Az analízis azonban már bonyolultabb. Tételizzük fel, hogy a minősítést az NSZK importárstatisztikája alapján kívánjuk elvégezni. Abból kell kiindulnunk, hogy a nyugatnémet piacon - és minden egyéb piacon - létezik az úgynevezett helyi árszint, az eladókhöz ehhez kell tartaniuk magukat. Ezt az árszintet azonban a versenyző szállítók közül a legversenyképesebbek határozzák meg. Például az, aki az adott piacra a legkisebb vámtéherrel szállíthat. A vásárló ugyanis nem lesz hajlandó megfizetni a magasabb vámtéher akkor, ha a terméket kedvezőbb kereskedelempolitikai helyzetű országból származó cégtől is megvásárolhatja. Ugyanígy árképző tényezőként tekinthető a vevőtől való földrajzi távolság. A felhasználó sem fogja a magasabb fuvarköltségek terheit átvállalni akkor, ha igényét közelebről is kielégítheti. A kedvezőtlenebb helyzetű eladónak tehát - ha versenyképes akar maradni - át kell vállalnia mind a vámdifferencia, mind pedig a fuvarhátrány terheit. Ezeket tehát tényleges devizabevétele - a magyar határparitások ár - csökkenteni fog.

A fenti példa exportunk számára realitás. A Közös Piac országában például a következő államokkal szemben szenvedünk el vámhátrányt: maguk a tagországok, az EFTA, az EGK-val megállapodást kötött mediterrán országok, a fejlődő országok. A késztermékek árrészhasonlításánál tehát a fuvar- és vámtényezőket is szükséges figyelembe venni. Késztermék-áraink meghatározásában természetesen nem tekinthetünk el a minőségi különbségektől sem. Az elemzésnek e feladata azonban a műszaki szakemberekre hárul.

Lőrincze Péter

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Ausztria külkereskedelme a szocialista országokkal

A szocialista országokkal folytatott kereskedelemnek különös jelentősége van Ausztria számára, tekintettel a tőkés országokban várható konjunktúrális visszaesésre. Ezt figyelembe veszik az 1981-85-ös ötéves terv kidolgozásánál is és a kormány erőfeszítéseket tesz arra, hogy újabb exportlehetőségeket tárjon fel az osztrák vállalatok, főként a középüzemek számára - jelentette ki az osztrák kereskedelmi minisztérium illetékes vezetője. Ausztriának a szocialista országokba irányuló exportja október végéig 6 százalékkal, importja pedig 11 százalékkal növekedett.

Román-egyiptomi gépgyártás

A gépgyártóipari minisztérium államtitkárnak vezetésével román küldöttség folytatott tárgyalásokat vezető egyiptomi tisztviselőkkel Kairóban. A román hírgyőnlőség jelentése szerint a tárgyalások napirendjén a kereskedelmi kapcsolatok bővítése és a gép- és közlekedési eszközgyártási együttműködés fejlesztése állt.

Rekord bortermés Franciaországban

Rekord mennyiségű, 83,5 millió hektoliteres bortermést várnak az idén Franciaországban - jelen-

tette be a költségvetési minisztérium. Ez több mint egymillió hektoliterrel haladja meg az eddigi, 1973-as rekordtermést. Jelentések szerint több helyütt az évtized legjobb minőségű nedűjét várják.

EGK-kedvezmény Izraelnek

Izrael közös piaci behozatalának mintegy 60 százalékát érintik a január elsejétől megszűnő vámok - jelentette be az ország kereskedelmi és ipari minisztere. A vámleépítésekre az Izrael és az EGK közötti szerződések alapján kerül sor, és elsősorban alapanyagokat, félkésztermékeket érintenek majd.

Jól megy a Volkswagen az USA-ban

Míg az amerikai autópiacon eladási nehézségekkel küszködik, a nyugatnémet autógyárak egyre újabb sikereket könyvelhetnek el az amerikai piacon: 1979-ben 15,3 százalékkal (522 ezer) több autót adtak el, mint egy évvel korábban és 1980-ra is 7,3 százalékos forgalomnövekedést várnak. Az amerikai piacból legnagyobb aránnyal a VW of America részesedik, amely egy év alatt 25 százalékkal; 300 ezerre növelte az ott eladott autói számát. Jövőre a vállalat további 8,3 százalékos piachővülést remél és így egy második USA-beli összeszerelő üzem felépítését tervezi.

(Folytatás az 1. oldalról)

tonnányit exportáltak, mégpedig a korábbinál kedvezőbb áron. Ugyanakkor a belföldi ellátás is általában kiegyensúlyozott volt, amiben az is közrejátszott, hogy megrendelőik csökkentették korábban felhalmozott magas készleteiket, s így az idén a vártnál kevesebbet igényeltek. Az export-sikerhez azonban elsősorban az vezetett, hogy a vaskohászati termékszerkezete jobban alkalmazkodik a piaci igényekhez. Bővítették az ötvözt, illetve nemesacélok, a betonacél gyártását, s rátértek olyan keresett termékek előállítására, mint például a hegesztőhuzalok és elektródák, a csapágyacélok, a könnyű- és nehéz acélszerkezetek.

Az építőipar dolgozói az idén 45 milliárd forint értékű új lakással és a lakóterülethez szorosan kapcsolódó létesítménnyel gazdagították a nemzeti vagyonát. Mintegy 300 ezer ember költözhetett új lakásba, s csaknem 7

milliárd forintos, meggyorsított lakóház-fenntartási program teljesítése, 18 ezer régi lakás felújítását és 7 ezernek a korszerűsített eredményezte.

Budapestben az előirányzott 12 ezer helyett 12 400 új lakást építettek az ÉVM vállalatai. A fővárosban és a megyék nagy részében is javult az építésben részt vevők együttműködése, az építési területek előkészítése, így az átadások a korábbinál egyenletesebbek voltak, kevesebb hiányt kellett utólag pótolni. Különösen a Borsod, a Veszprém, a Fejér, a Győr, a Hajdú, a Komárom és a Tolna megyei ÉVM-vállalatok munkája vált egyenletesebbé, s javult a minőség.

Az idén - az eredetileg számítottól keveset - valamivel kevesebb magánlakás épült, a jövőre kezdődő építkezésekhez ugyanis már az idén sok anyagot és szerelvényt előre megvásároltak, s az így keletkezett ellátási gondok késleltették a félig kész épületek befejezését.

Sikerek a bányászatban és a gyógyszeriparban

A Gyógyszeripari Egyesüléshez tartozó 10 vállalat idei, figyelemre méltó eredménye, hogy dollár-elszámolású külkereskedelmében lényegében sikerült megteremteni az egyensúlyt. Mivel az iparág termeléséhez szükséges kiegészítő vegyianyagok tekintélyes részét dollárért vásároljuk, kiadásuk korábban nagyobb volt, mint az exportból származó dollárbevételek. Ez év elején is még 3 millió dolláros passzívummal számoltak. Nagy erőfeszítéseket tettek azonban a gazdaságos export fokozására. Főként a hazai anyarozs és morfin alkaloidákat tartalmazó termékek és egyéb gyógyszerkészítmények kiviteli arányának növelésére. Eredményeikhez jelentősen hozzájárult, hogy a Tiszavasvári Alkaloida Vegyészeti Gyár és mezőgazdasági partnerei az idén először teljesen hazai termékből megoldották a gyógyszeripari mákgubó ellátását, és ezzel tette- mes dollárkiadástól mentesítették az országot.

Jókívánság

A bérház hétmeletes, lakói pestiek. Ebből következnek: a) lift ugyan van, de az, alaptermészetének megfelelően, gyakran rossz, b) az itt élő családok „egymáshoz való viszonya” csak nagy jóindulattal minősíthető felhőtlennek.

Egy délután valaki cédulát ragasztott a felvonókabin falára: Boldog újévet kívánunk mindenkinek — a harmadik emelet lakói! Hat órák alatt diszjelgett „jókívánságokhoz csatlakozik a negyedik emelet is”. Este nyolckor az ötödik is boldog újévet kívánt, sőt mi több, éjjel tizenegykor már a hetedik is képviseltette magát a tacepaón.

Az öröm, a melegség lepte el a házat, mindenki cinkos mosollyal járt-kelt fel s alá. Aztán tegnap — ó szomorú hajnal! — ismét fagyos tekintetek fogadtak mindekit.

Elromlott a lift.

(f. p.)

Kiírás

Tábla a Szikra moziban: „A karácsonyi és a szilveszteri ünnepekre 1 hetes elővételben biztosíthatja mozijegyet.” Nosza, biztosítom — döntök három nappal karácsony előtt.

— Kettőt kérek a kamaraterembe, 25-én estére — hajlok a pénztárlablakhoz.

— Nem lehet, nincs elővétel.

— De hát itt a tábla...

— A felirat csak a nagyterembe vonatkozik, ahol a gyerekkétfelvetik. A kamaraterembe nincs elővétel.

— Nem kellett volna ezt is kiírni?

— Ugyan már. Jól néznénk ki, ha mindent kiírnánk.

Csakugyan, mi lenne itt akkor?

Brr

Csabai Kner

Cimkék — négy színnel

Tudósítónktól.

Néhány hete adták át a Kner Nyomda új üzemszarnokát Békcscsaba északi ipartelepén. Nyomban megindult a költözés az új épületbe: két nagyméretű nyomógépet szereltek szét és szállították át régi helyéről. A nyomda központjában a jövőben több hely és lehetőség marad az anyagmozgatás egyszerűsítésére, papírraktározásra, a késztermékek gyorsabb csomagolására. Az új esztendő elején két új gép érkezik az NDK-ból. A négy színnel dolgozó berendezésekkel a címkenyomtatást bővítik majd.

Minusz 2—plusz 3 fok

Szombaton nem zavarta a közlekedést a havazás

Az első nagyobb havazás ezideig nem akadályozta a közúti forgalmat. A fővárosban szombaton reggel zavartalanul közlekedtek a járművek. A villamosok csakúgy, mint a buszok, trolik, gépkocsik, mivel a Közterületfenntartó Vállalat a havazás kezdetétől — péntek délutántól — tisztítja az utakat. Csaknem száz munkagép távolítja el a havat az útestről, félezernél több munkás a gyalogátkelőhelyeken, a gyalogjárókon szünteti meg a síkosságot.

A vonatok, távolsági buszok menetrend szerint közlekednek. A légi közlekedés is zavartalan.

*

Várható időjárás ma estig: túlnyomóan felhős, párás lesz az idő. Több helyen várható ismétlődő havazás, helyenként havas, eső. A déli, délnyugati szél időnként megélénkül. A legmagasabb nappali hőmérséklet mínusz 2, plusz 3 fok között lesz.

A Duna vizállása tegnap Budapestnél 320 centiméter volt.

Korhelyleves, utcai karnevál

Nemzetközi szilveszterre készül Budapest

Az idén is vidám szilveszterre, telt házakra készült fel a vendéglátás, és érdeklődésben sincs hiány. Az óév búcsúztató mulatságokra előre lefoglalták az éttermek, a vendéglők asztalait.

Telt ház lesz a Hungarhotels 18 500 vendég fogadására képes hálózatában is. A helyek felét az utazási irodák, az IBUSZ, a Cooptourist, az Intertourist vendégei foglalják el. Az éttermekben legalább két-, sok helyen három-négy féle ünnepi menüt kínálnak, amelyekből nem hiányzik

a malacsült, a pezsgős káposzta, a kocsonya, éjfélutánra a korhelyleves, és a Jókai bableves sem. A Duna Intercontinental és a Sport Szálló az idén svéd asztaloknál a vendégeknek, akik éjjel két óráig tetszés szerint fogyaszthatnak a „terülj-terülj asztalokról.” Népi zenekar és táncosok, táncdalénekesek, diszkó-zene, a Hotel Junóban a miskolci színház művészei szórakoztatják a vendégsereget.

Megtelt az óév búcsúztatására a Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat 36 szállodája is. A fővá-

rosban a Volgában, a Palace-ban, a Nemzetiben, az Aeróban 700 juszozláv, 800 NSZK-beli és osztrák, 350 francia és olasz vendég, ezenkívül nagyobb román, lengyel és NDK-beli turistacsoportok szilvesztereznek együtt.

Az Aero szállóban nemzetközi IBUSZ-bállal, a többi helyen és az éttermekben is ünnepi, hamisítatlan szilveszteri étkekkel, vidám műsorokkal búcsúztatják az óévet. Több fővárosi szállodából a nagykorúti és a Rákóczi úti szilveszteri karneválra is kiruccan a vendégsereg.

A HETEDIK VARSÓI HÍD hatvan tonnás acélpillérét a napokban helyezték el. A Visztulát átvelő új híd neve Torunsky lesz, hossza 645 méter, s hét pilléren áll majd.

KABITÖSZER. Nyugat-Berlinben az idén 79 halálos áldozata volt a kábitöszerek, 17-tel több, mint 1978-ban. Az áldozatok átlagos életkora 25 év, a legfiatalabb halott 16 éves. A rendőrség 1978-ban több, mint 3000 kábitöszerelemeszt és -ügynököt tett ártalmatlanná a városban, ami 25 százalékkal több, mint egy évvel korábban volt.

PISZTRANG HELYETT VADDISZNÓT fogott ki az Ohrldi tóból Sztruga környékén Naum Pejcoski halász. Amikor észrevette, hogy a vad feléje uszik, először megijedt, de aztán az épen nála levő vadászfegyverrel rálőtt, majd a csónakhoz kötvé, partra vontatta.

SZTRAJK. A repülőtéri földi irányító személyzet 24 óras munkabeszűntetése miatt a portugál légitársaság pénteken kénytelen volt leállítani, illetve átcsoportosítani repülőjáratait. Az irányítók magasabb fizetést és jobb munkafeltételeket követelnek.

A VILÁG ELSŐ ALLATKERTJE 1773-ban a párizsi botanikus kertben nyílt meg. Az egzotikus állatokat Versaillesből szállították oda, a francia király ajándékként. Az állatkert első igazgatója Buffon volt, a híres természetűdös.

NAGYSZABÁSÚ RAZZIÁT hajtott végre az olasz rendőrség a maffia ellen a dél-olaszországi Calabriában, melynek során 31 gyanúsítottat vettek őrizetbe. A letartóztatottakat azzal vádolják, hogy gyilkosságokat, emberrablásokat és betöréseket követeltek.

KETMILLIO GÉPKOCSIT gyártottak a Szovjetunióban 1978-ban. A termelés döntő részét a személyautók tették ki, csupán a Togliatti-gyárban 700 000 Lada típusú személygépkocsi hagyta el a futószalagot. A szovjetautókat közel nyolcvan országba exportálják.

JÖVEDELMEZŐ MÓDON használta ki négy nyugatnémet katonája a brazil hivatalkák a bürokrácia ellen — brazil módra. Sajátos módon küzdenek a brazil hivatalkák a bürokrácia ellen: az év végén egyszerűen kihajlították az irodák ablakain a fölöslegessé vált iratokat. Szilveszter táján az utcákat valóságos elborították a különböző dossziék, feljegyzések és átiratok, amelyek közt a tulbuzgó selejtezés miatt nemegyszer fontos, bizalmas dokumentumok is akadnak. Egy illetékes miniszter a napokban büszkén közölte, hogy csaknem 200 millió érdektelen irattól szabadultak már meg, de önkritikusan hozzáfűzte, hogy a bürokráciának még távolról sem vettek véget.

HÁROMSZÁZHUSZMILLIO GÉPKOCSI közlekedik jelenleg a világon, s ebből mintegy kétszázhatvanmillió személygépkocsi. Az évente gyártott új gépkocsik száma megközelíti a 38 milliót.

BOMBAMERÉNYLETEK. San Salvadorban péntekre virradóra két bombamerénylet következett el amerikai társaságok ellen. Az ITT és a FIRST National City Bank helyi kirendeltségének épületében súlyos károk keletkeztek, egy éjjeliőr életét veszítette. A merényleteket a Farabando Martí, néni felszabadítási erők baloldali szervezete vállalta magára.

HALÁLOZÁS

KERTESZ MIHÁLY nyugállományú rendőr alezredes, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje — aki 1930 óta volt a párt tagja —, 68 éves korában elhunyt. Temetése — katonai tiszteletadással — január 4-én délután 1 órakor lesz a Farkasréti temetőben — közli az MSZMP XI. kerületi bizottsága, a Magyar Partizán Szövetség és a Belügyminisztérium.

TOLBY JÓZSEF, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1927 óta volt tagja a pártnak, életének 79. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása január 4-én délután 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben — közli az MSZMP IX. kerületi bizottsága és az MSZMP XIII. kerületi bizottsága.

A BABILÓNIAI BIRODALOM korából származnak azok a jó állapotban levő agyagtáblák, amelyeket az iraki régészek a Hamrin folyó völgyében, Bagdadtól északnyugatra találtak. A több mint ezer felíratot megőrző agyagtáblák értékes tájékoztatást nyújtanak az akkori gazdasági, vallási és politikai viszonyokról.

A Bajkál-Amur vasút új szakasza

Hátérdő előtt, pénteken átadták a forgalomnak az úgynevezett „Kis-Bam”-ot, a Bajkál-Amur vasutvonal Tinda és Berkakit közötti észak-déli szárnyvonalát. A mindössze 220 kilométeres vonal a Szovjetunió több, mint 140 ezer kilométeres vasúthálózatához viszonyítva szinte semmiségnek tűnik, gazdasági jelentősége azonban igen jelentős. Telepítése lehetővé tette, hogy a Szovjetunió legészakibb autonóm köztársasága, az ásványkincsekben gazdag Jakutföld termékeit gyorsan eljussanak felhasználási helyükre, a hatalmas iparvidékekre.

A FŐVÁROSI OPERETTSHINHAZ igazgatósága közli, hogy január 3-ára hirdetett balettest betegsége miatt elmarad. Helyette a Janos vitéz kerül színre. A jegyek érvényesek, vagy január 3-ig a vásárlás helyén visszaválthatók.

ROSSZ NAPOK JÁRNAK a Boeing-repülőgépekre. Péntek délután hatalmas anyagi károkat keletkeztek, amikor a kopenhágai Kastrup-repülőtéren, a kifutópályán, két 747-es típusszámú gép összeütközött. Csütörtökön pedig a londoni Heathrow-légiállomáson, leszállás közben, levált a géptétről egy 747-es szállítógépet hajtóműve. Személyi sérülés szerencsére egyik esetben sem történt. Illetékes amerikai repülésügyi hatóságok elrendelték, hogy szakértők vizsgálják felül a típus hajtómű-rögztését.

AUTÓS NYULASZAT. Dobrovoje Markovic jugoszlávial vadász az utóbbi három évben rendszeresen járt vadászatra, de ez alatt egyetlen nyulat sem sikerült elejtenie. Ezzel szemben ugyanezen idő alatt gépkocsijával négy nyulat gazolt el az úton.

A bürokrácia ellen — brazil módra

Sajátos módon küzdenek a brazil hivatalkák a bürokrácia ellen: az év végén egyszerűen kihajlították az irodák ablakain a fölöslegessé vált iratokat. Szilveszter táján az utcákat valóságos elborították a különböző dossziék, feljegyzések és átiratok, amelyek közt a tulbuzgó selejtezés miatt nemegyszer fontos, bizalmas dokumentumok is akadnak. Egy illetékes miniszter a napokban büszkén közölte, hogy csaknem 200 millió érdektelen irattól szabadultak már meg, de önkritikusan hozzáfűzte, hogy a bürokráciának még távolról sem vettek véget.

A SEBESSÉGGKORLÁTOZÁS eredményeként néhány hónap alatt 40 százalékkal csökkent a halálos kimenetelű közúti balesetek száma Svédországban. Az autók a nyarlon hozott rendelet értelmében 110 km/h helyett 90 km/ sebességgel haladhatnak.

(X) A SPORTFOGADÁSI ÉS LOTÓ IGAZGATÓSÁG közli, hogy az 1979. október 11-én kibocsátott 293-313-ig terjedő sorozatszám jelzéssel ellátott „Sport” borítékos sorsjegyek utolsó árusítási napja 1979. december 31. Felhívjuk a játékosok figyelmét, hogy akinek még be nem váltott sorsjegy van a birtokában, azt 1980. január 31-ig váltassa be. Ezen időpont után minden nyereményigény elvesz.

A SZOCIALISTA EGÉSZSÉG-ÜGY fejlesztése is része a Mongol Népköztársaság állami nepszolgálat fejlesztési tervének. A jövő évben 7 százalékkal emelkedik az orvosok, 5 százalékkal a kórházi ágyak száma. Az országban ma minden 10 ezer lakosra 100 kórházi ágy, egy orvosra 460 páciens jut.

VONZÓ PÁLYA. Egy napolyi bank pályázatot hirdetett negyven elszámoló tisztviselő felvételére azzal, hogy havi 400 ezer líra lesz a fizetésük. A pályázatra 38 ezren jelentkeztek.

SZÁZHUSZONHAT HALALOS ÁLDÓZATA volt a kábitöszerelemesztés idején Olaszországban — közölte szombaton az ANSA hírügynökség. A probléma az utóbbi időben mind súlyosabbá vált. A Stampa című olasz lap adatai szerint jelenleg nem kevesebb, mint 1,1 millió olasz fogyaszt rendszeresen kábitöszert.

LEARATTÁK az egymilliomodik kéve nádat tegnap a Fertő-tavi nádaratók. Az év utolsó munkanapján 15 nagy teljesítményű géppel dolgoztak és 30 ezer kéve nádat vágtak le.

ÚJABB TERRORISTA-BÚVÓHELYRE bukkant Rómában az olasz rendőrség. A Vörös-brigádok szervezete egy rejtékhelyén, egy lakásban valóságos fegyverraktárt — géppisztolyokat, pisztolyokat és nagy mennyiségű löszert — találtak a nyomozók.

A SZIGETKÖZI HALÁSZOK idén a szombatra virradó éjszaka vonultak ki utóljára a Dunára. A szákmány az időjárásnak megfelelően szerény volt, de így is két mázsa friss dunai halat küldtek Győrbe. Az észak-dunántúli vizek gazdája a Győri Előre Halászati Termelőszövetkezet az idén is jól gazdálkodott. Tagjai a Duna, Rajka és Komárom közötti szakaszán, a mellékfolyókon és a Fertő tó magyar oldalán több 250 tonna halat szákmányoltak.

AZ OPERAHÁZ igazgatósága közli, hogy betegsége miatt ma, vasárnap este, az Erkel Színházban a 6. bérletben a Norma helyett a Lombardok előadása kerül színre.

Heti vásárnaptár

A rövidítések jelentése: országos állat- és kirakó vásár: (oák); országos állatvásár: (oá); autóvásár: (av).
Január 2., szerda: Janosháza, Miskolc: (oák).
Január 3., csütörtök: Celdömölk, Onod, Vésztő: (oák); Putnok, Szentés, Zalakomár: (oá).
Január 4., péntek: Gyula: (oák); Eger, Gyöngyös, Hódmezővásárhely: (oá).
Január 5., szombat: Békéscsaba: (oák); Abony: (oá).
Január 6., vasárnap: Kaposvár, Lajosmizse, Pécs, Pilis: (oák); Jászapáti: (oák); Cegléd, Debrecen, Gyöngyös, Győr, Gyula, Jászberény, Kaposvár, Kiskunhalas, Körömend, Miskolc, Nyíregyháza, Oroslány, Pécs, Szeged, Szentés, Székesfehérvár, Tiszakécske, Törökszentmiklós: (av).

Erőszak a búcsúban

Börtön és fegyház lett a vége

Tudósítónktól. Nagy botrányral fejeződött be az idei nyúli búcsú. A Győr közelében levő szép fekvésű kis faluban egy 19 éves lány társaságban alaposan a pohár fenekére nézett. Amikor úgy érezte, hogy sokat ivott, kiment a vendéglő mögötti füves terepre, s egy bokor tövében elszenderült. Arra járt a bűnügy három vádlottja: Tanácsi Lajos, Onodi László 20 éves pannonthalmi lakosok, s egy 17 éves fiatalkori társuk, Miköz-

Elhunyt dr. Pereg Gyula

Életének ötvenharmadik évében elhunyt dr. Pereg Gyula, a MOKEP igazgatóhelyettese. Tevékenységét 1947-ben az Új Magyar Filmiroda, majd a MAFIRT munkatársaként kezdte, 1961-től töltött be vezető beosztást a MOKEP-nél. Nagy része volt a szocialista flimforgalmazás elméleti és gyakorlati kérdéseinek kidolgozásában, e tárgykörben több könyve, tanulmánya látott napvilágot.

A Kulturális Minisztérium Filmfőigazgatósága, Filmművészek és Filmmalkalmazottak Szakszervezete, MOKEP.

Hajószerencsétlenség

Alaska partjainál kétségbeesett erőfeszítésekkel próbálkoznak azzal, hogy megmentésük elkerüljék a felborult és csúszkáló víz alá került panamai szállítóhajó harminc tagú tajvani legénységét. A katasztrófa bekövetkezőkor a matrózok a hajótest egyik légzsákjában kerestek menedéket.

Hatalmas szélviharban és hullámverésben pénteken nehézbúvárok indultak a roncs irányába, de már vajmi kevés az esély arra, hogy bárkit is életben találjanak a hajón.

Súlyos közúti baleset

Szekszárd külterületén Blott Imre 19 éves központifutás-szerelő, szekszárdi lakos — a vizsgálat megállapítása szerint — személgépkocsijával figyelmen kívül hagyta a szabályokat, és a vezetője életveszélyes sérülést szenvedett. Az autóbussz utasai közül senki nem sérült meg.

A rendőrség az ügyben folytatja a vizsgálatot.

Mit fizet a lóttó?

A Sportfogadási és Lóttó Igazgatóság közlése szerint az 52. játékhéten 5 találatos szelvény nem volt. A lóttó nyeremények a nyerevényilleték levonása után a következők: négytalálatos szelvénye 63 fogadónak volt nyereményük egyenként 109 977,— forint; háromtalálatos 7080 fogadó ért el, nyereményük egyenként 489,— forint; a kéttalálatos szelvények száma 189 532 darab, ezekre egyenként 23,— forintot fizetnek.

Jelöltjeink az ügétőversenyekre

- 1. Dagály (13) — Barátom (9) — Egyke (3) — Enekszólo (7).
 - 2. Fagyal (11) — Fahéj (8) — Ferkó (7) — Fen (10).
 - 3. Eugén (10) — Sirok (2) — Ecloga (1) — Ellenét (7).
 - 4. Celestano (7) — Ceres (8) — Cenzor (10) — Epilógus (2).
 - 5. Urge (5) — Demere (11) — Edző (3) — Csabi (7).
 - 6. Bojtár (2) — Borostyán (6) — Csóványos (9) — Briganti (7).
 - 7. Csaba (5) — Csordás (7) — Csel-szólo (11) — Escudo (12).
 - 8. Erié (6) — Eszék (3) — Elszálló (7) — Zendülő (10).
 - 9. Beesvágy (2) — Cirka (5) — Bontod (9) — Absztrakt (11).
- A versenyeket 14 órakor kezdik.